

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy óra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyílttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Városatya-választások előtt.
- L. g. Lajos a delegáció elnöke.
- Hetvenkilenc százalék a pótdó.
- Aradon letartóztatott vasuti mérnök.
- Akinek az Isten hivatalt adott...
- Az új közvélemény.
- A munkásbiztosító csáló.
- Haverdék létele.
- Öngyilkos főtitkarság.

A városatya-választások.

Arad, október 11.

Ha az ember kétszer teszi ugyanazt, az nem mindig ugyanaz. Az itt leírandók tulajdonképpen megismétlést jelentenek annak, a miket három év előtt mi, ugyanebben a lapban s ugyanilyen alkalomnál elmondtunk. S mégis van a kettőben valami különbség, a mi miatt talán nem szóparlás ez az ismétlés.

Három év előtt, októberben szintén városatya-választásra készült Arad négy kerülete. A választásban akkor a függetlenségi pártnak volt irányító szerepe. Nemcsak azért, mert akkor az országban az volt a többségi párt, az uralkodó párt; de azért is, mert vele szemben szinte nem is voltak szervezett pártkeretek, a melyek választási kérdésekkel foglalkoztak volna. S mi, a kik politikai elvek tekintetében akkor ép oly távol voltunk a függetlenségi párttól, mint most, a városatya-választásokkal szemben azt az elvet hirdettük, hogy a törvényha-

tósági bizottság helyeire való jelölésnél és választásnál a pártpolitikának semmi része nem lehet. A függetlenségi párt akkori vezetősége követte ezt az elvet, s ha a választás teljes eredménye mindenkit nem elégitett is ki, de azon meglátszott, hogy nem a merev pártpolitika irányította a lefolyását.

Azóta a politika óriásit fordult. A nemzet többsége — s Arad polgárságáé is — a nemzeti munkapárt mellett foglalt állást, azt tette a politika döntő tényezőjévé; azt a pártot, a melynek diadalmas küzdelmében mi is részt vettünk s a melyhez a lap egész politikai múltja, az elvek közössége révén szorosán közel áll ez a lap. A városatya-választásoknál kétségtelenül érvényesíti a maga erős szervezetét és közéleti hivatását az aradi nemzeti munkapárt is. És most, a városatya-választások előtt a hozzánk közel álló többséghez ugyanaz lehet a szavunk, mint a mi a velünk szemben álló politikai pártszervezethez szolt: a városatya-választásoknál a politikát kerülni kell.

Talán fölösleges a kézenfekvő okokat újra taglalni, amelyek a politika mellőzését szükségessé teszik. Hogy a törvényhatóság nem politikai testület; ha néha-néha politizál, vagy politizálnia kell, ez a tevékenység elenyészően kis része a maga nagy és jelentős hivatásának. Ez a hivatás pedig arravalókat, hozzáértőket és dolgozni

szeretőket óhajt. S egyetlen pártja a világnak nem mondhatja, hogy az ilyen férfiak csak az ő táborában vannak; s hogy az ilyenek csak akkor érvényesülhetnek, ha a többséghez csatlakoznak. Hogy az érdemeiket, amelyeket valaki a város, a mindnyájunk érdeke körül való munkában, talán évtizedeken át szerzett, a politika kedvéért elfelejteni nemcsak hátlanság, de rossz példa, amely mindenkinek elveheti a kedvét ettől a különben is kevés örömmel és élvezettel járó fáradságtól. Hogy az igazi szakértelem, a kitartó érdeklődés ép a városi ügyekben olyan ritka, hogy az igazit két kézzel kell a törvényhatóságba segíteni, akármilyen tollat viselt is májusban a süvege mellett.

De ha a városnak, a polgárságnak igazi érdeke, hogy a törvényhatósági választásoknál a pártpolitika mellőztessék, érdeke az magának a nemzeti munkapártnak is. A nemzeti munkapárt, a melynek születését, diadalát és a békés rend felé induló törekvéseit lelkes örömmel fogadja az ország közvéleménye, a helyi mozgalmakban is törekedjék ennek a rokonszenvennek, ennek az őszinte népszerűségnek csorbítatlan megővésére. A megszerzett rokonszenvet pedig okvetlenül csökkenteni, ha a munkapárt a politikai szempontokat a városi ügyekre átvinné, s ha az érdem, a tehetség, a hivatottság elől el akarná zárni az utakat a politika miatt; ha a város-

Csak még egy napot.

Írta: Dr. Irsai Artúr.

Feje fölött összekulcsolt kezekkel, félig lehunyt szemekkel és álmodozó, élvsóvárgó mosollyal ült karosszékén a fiatal asszony a szálloda társalgójában. Az utóbbi napok képei lassanként elvonultak előtte. Berlin! Mily lázas, kapkodó, soha meg nem pihenő élet. Élet! Igen: ez élet volt. Ahogyan az emberek siettek, futottak, törekedtek, dolgoztak. Amint még a teherkocsik is gyors ügetéssel jártak, az autók száguldoztak, a közúti kocsik siettek, villamosok és omnibuszok, kerékpárok és motorok vágattak. És az az elegancia! Azok az üzletek, azok a szállodák! Menytelni Isten! Hogyan élnek ilyen városban!

Itt tudják az emberek, hogy élnek. Tudják, hogy minden nap jelent valamit, hogy valamit hátra és hogy a holnap nyújt valami reményt. Az idő nem folyik le, csak amugy, mint a homok a játszó gyermek ásójáról.

És azután Hamburg! Ahol a világ paluszát véljük látni. Ahol a kikötő-forgalomban az irdatlan, szertelen árbéccerdő fölött az universum élete elereszkedett. Ahol az ériás daruk a világ minden részéből kiemelték árukat: amint a sokemeletű üzletekben a hajók tartalmát árusították, amelyek még messze valahol a nyílt tengereken usztak.

Valahol! Lenni valahol, csak odahaza nem, abban a szűk, kicsiny, halott városkában. Csak vissza nem abba a börtönbe, abba a kalitkába, ahol az élet ellibeggett hátorralanul, szintelenül, a nélkül, hogy éltünk volna.

Öt évi házasságában először esett meg, hogy a férje üzleti útjára magával vitte. Első eset volt, hogy valami mást látott, mint a vidéki város poros utcáit, alacsony házsorait, szomorú akácligetét és az ostoba pretenziózus megyeházát. Leánykorában egyszer volt Budapesten. Ezen a több hétig tartó látogatáson élőködött eddig. Emlékezett a Margitszigetre és annak virág varázslatára; a várra és a pompás kilátásra, mely onnan nyílt és a szép városra az ő tündöklő folyamával. Erre kellett mindig visszagondolnia. De mi volt az a csodákhoz képest, amelyeket most látott!

És most visszamerjen. Élje át minden nap a szürke, egyforma életet.

— Most haza kell utaznunk, — mondotta tegnap a férje — az utazás sokba került. De ha minden jól megy, egyszer megammal viszlek Párisba.

Amikor a nő Párisra gondolt, ajkain megjelent az élvezetre vágyó, csaknem érzéki mosoly.

De mikor lesz az! Valamikor. Boldog Isten, mily sokára lehet ez és mily lassan halad addig az idő!

— Sarolta, eredj osmagolni. — A férj a szálló irodájából lépett ki, ahol számláját kiegyenlítettte.

A nő megrázkódott.

— Csmagolni, — ismételte mechanikusan, — már?

— Hét órakor indul a vonat. Most öt óra. Eredj, Sarolta, eredj!

A nő lassan fölkel. Fia' al arcának mosolyát, mintha letörülték volna. Most már fáradt, durcás, unott kifejezés ült rajta.

Fölmentek a lépcsőn és benyitottak a szobába. A férj a bőröndkulcsokat vette elő, felnyitotta az egyiket. A nő lassan elővette a szekrényekből a ruhákat és összehajtogatta azokat. Könyvek üttek a szemében.

Majd hirtelen kiegyenesedett és bizonytalan, siránkozó gyermekhangon szolt:

— Lajos, maradjunk még egy napig.

A férj bámulva nézett rá:

— Minek? Mi dolgoz még?

— Semmi dolgom. De úgy szeretnék, úgy szeretnék...

— Hisz mindent láttál. Én elvégeztem dolgomat s otthon is akad munka elég. És igazán: éppen eleget költöttünk.

A fiatal asszony ajkai megrándultak. Halkan, de konokul ismételte:

atyaságot jutalomnak tekintené, amelyet egyéb ok nélkül csak a maga párthiveinek akarna osztogatni. Nem tartunk attól, hogy az ilyen hiba magának a nemzeti munkapártnak hivatkozható lenne kiábrándítani; de egy pártnak, amelynek nem átmeneti, hanem a nemzet hosszú jövődjére nyúló élethivatása van, s a melyet e párt minden tényezőjének át kell érezni, — a kis dolgokban se szabad olyan botlásokra ragadtatni magát, a mely apárt fennállásának első esztendejében elhomályosíthatná annak népszerűségét.

A nemzeti munkapárt bizonyára hivatva van arra, hogy a városatyaválasztásoknál jelöljön, s azt meg is fogja tenni. De a jelöléseknél egyéb nem irányíthatja, mint a város érdeke. Ha — a mint az meg is történt — a törvényhatóság értékes erői a legutóbbi városatyaválasztások alatt, ép a politika miatt, kimaradtak, az ilyen hibákat korrigálja. De ezen túl a politika nem terjedhet, a mint hogy ez maga se jelent politikát. Ebben, a régi városatyák és az új jelöltek megítélésénél csak azt tekintse: kinek mit köszönhet, kitől mit várhat a város. S a városatyaválasztásoknál pártfegyelmet alkalmazni ugyanolyan hiba lenne, mint például a villamos, az autobus, a piacáthelyezés és a vízvezeték dolgából pártkérdést csinálni. Ilyesmikre a nemzeti munkapárt erejét, presztizsét vesztegetni nem szabad.

Még egy hónapnál több van a választások terminusáig, s még a jelölések nem kezdődtek meg. De jobb volt talán mindezeket ilyen korán elmondani, mintsem hogy az legyen a megszívlelésök akadály, hogy később mondjuk.

Városatyaválasztások előtt.

— Kilépők és bennmaradók. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11

Aradváros törvényhatósági bizottsági közgyűlésében helyet foglaló képviselők közül ez év végével harminchatnak jár le a mandátuma, melyet a választók bizalma juttatott nekik. November hónapban kell, a törvény értelmében, a városi közgyűlés tagjait megválasztani. A választást az októberi rendes közgyűlés rendeli el és ez tűzi ki a határnapot és küldi ki a szavazatszedő küldöttséget is. A városnak mind a négy választókerületében egy napra tervezi a tanács a választásokat még pedig az évtizedes szokásnak megfelelően — vasárnapra. A végleges időpont még nincs megállapítva, mert ugyancsak november hónapban kell megtörténnie a kereskedelmi és iparkamarai választásoknak is és lehetőleg úgy szeretné a hatóság, ha a városatyaválasztások csak a kamarai választások lezajlása után foglalkoztatnák a választókat. Minthogy november hónap első vasárnapja országos vásár napja, a kamarai választások valószínű terminusa pedig november 13., így a törvényhatósági választások november hónap közepe táján lesznek.

A polgári megbecsülésnek talán legmagasabb csúcát jelenti a városatyai mandátum és ezért Aradon különösen heves és széles réteget foglalkoztató szokott lenni már az előcsatározások minden eseménye is. Már ma beszámolunk ezért a nagy felújuláshoz vezető első lépésnek a megtörténtéről. A polgármesteri hivatal tudniillik összeállította ama törvényhatósági bizottsági tagoknak a névsorát, akiknek mandátuma 1910. évi december hónap 31-ikén jár le és így kilépnek a bizottságból, de újra választhatók.

A kerületenként összeállított névsor a következő:

I. kerületben: Rosenberg Miksa dr., Ring Géza, Varjassy Árpád, Kohn S. N., Steinhardt Mór dr., Schusztor Ilés dr., Nemess Zsigmond dr., Somló Ármán dr. Ebben a kerületben megválasztottakon kívül még két

képviselőnek helyét kell betölteni. Tisch Mór dr. főorvossá történt kinevezetése következtében hivatalból tagja a közgyűlésnek és ugyan- csak megőrül a mandátumáról leköszönt Révész Adolf helye is. A kilépők helyére választottak hat évig bírnak szavazati és tanácskozási joggal a törvényhatóságban, kivéve a két utóbb említett helyre kerülőket, a kik három év leteltével kiválnak.

II. kerületben: Glück Károly, Szántay Lajos, Ottenberg Tivadar, Maresch Gyula, Hoffmann Antal, Magyar Ferenc, Sebessy Ferenc, Vizer Lajos, idősb Szalay Károly.

III. kerületben: Csécsi Imre, Varjassy Lajos dr., ifj. Nachtnébel Ödön, Steigerwald Alajos, Söfalvi György, Múlek Lajos dr., Meisztrovits János, Probst Mihály, Don Konstantin.

IV. kerületben: Barabás Béla dr., Domonkos Lajos, Kabdebó János dr., Nikolits Sándor, Kernács Lajos, Bene Gyula, Szabó Zoltán, Szántay Béla, Fuchs Ignác, Avarffy Imre dr.

További három évre még tagjai maradnak a törvényhatóságnak:

I. kerületben: Chirke Vilmos, Faragó Rezső, Fetter Géza, Mandl Vilmos dr., Nagy Sándor dr., Szankovics Miklós, Tedeschi Viktor, Wagner József.

II. kerületben: Frint Lajos, Hehs Béla, Koszka Emil, Leitner Ernő dr., Nagy Kálmán, Nesnera Aladár, Stauber József, Schwartz Zsigmond, Tabakovits Emil.

III. kerületben: Blaskovits Antal, Dobró Pál, Frits József, Kis Ferenc, Müller Károly, Szalay Arnold dr., Szathmáry Károly, Tafrov József, Zima Tibor.

IV. kerületben: Issekutz László dr., Mittner József, Rámer István, Szudy Elemér, Tenner Lajos, Szathmáry János, Walder Gyula.

Az I-ső kerületi választók körében már is erős mozgalom indult meg Tolnai János dr. megválasztása érdekében; Tolnai dr. több éven át választott tagja volt a város törvényhatósági bizottságának és a város közgyűlésén minden egyes felszólalását a rátermettség és a város

— Csak egy napig, egyetlen napig szeretnék még maradni.

A férj türelmetlenül vont vállát.

— Ez gyerekség. Ma utazunk és vége!

Csendes zokogás reszkette meg a nőt. Szótlanul vett ki ruhadarabot, ruhadarab után; belebotlott a bőröndbe; más egyebet is elővett; papírba göngyöltette, elosomagolta, de szakadatlanul folytak a könnyei, keskeny, egyéniség nélkül való arcán végig.

Bámúlva és kelletlenül nézte a férj. Nőül vette a nyugodt, vágy és szenvedély nélkül való leányt, mert ő maga is olyan volt és meguntta a vendéglői étkezést és rendetlen háztartást. De azért is, mert Saroltát szerény, igénytelen, alkalmazkodó lénynek tartotta. A vagyontalan lelkészleány számára fényes parti volt. Füzlete egyre nagyobb lett; voltak külföldi összeköttetései. S a lány tulbaldog volt, hogy felesége lehetett. Szinte- len élete eladdig apja házában folyt le. Férje oldalán éppen oly szintelen maradt. Gyermekeik nem voltak. Emóciók nem fordultak elő. Események, keresztelések, lakodalmok és temetéseken kívül egyáltalában nem voltak.

De most hirtelen feltépték előtte az élet kapuját. Nagy erővel vonult be valami kicsiny poros lelkébe és megtöltötte azt vágyakkal és sóvárgásokkal. S rettegett a kalitkától. Rettegett a hétköznapiasságtól s az élet egyforma pengésétől.

Azt azonban a férj nem tudhatta. Olyasvalamit nem ismert, aminek a neve közlékenység, benső élelmény, alvó vágyak ébredése, kölcsönös megértés. Azt hitte, a feleségének örömet okoz és maga is örült bizonyos nehézkes módon, amikor látta, hogyan élvez a nő. De kell, hogy mindennek vége legyen. Hát mit akar még az asszony?

Hirtelen nagyigényű lette-e? Rosszul eselkedett-e, hogy megmutatta neki a világvárosok fényűzését? De a nőnek még mindig folytak a könnyei. A férj türelmetlenebb lett.

— Nem értek. Mit akarsz voltaképp? Azt hiszem nincs okod panaszra s nem mondhatod, hogy nem volt elég szórakozásod. Vagy gyerekség ez, vagy az igényeid nagyok.

A nő még mindig sirt. Mechanikusan, szinte mintha önkéntelen lett volna, úgy hagyta el ajkait a szó:

— Csak egy napot, egyetlen egyet szeretnék még itt tölteni.

A férj kiment és becsapta az ajtót. Ez már badarság volt. Azért sem! A szálloda ajtaja elé ment és szivarra gyújtott. Mire visszatért, a bőrönd el volt osomagolva; a plaidszij meg volt szorítva; a nő az utazásra készen fel volt öltözve. Nem sirt már: nem is szólt. Ugy látszott, mintha maga is belátta volna, hogy óhajítása mily gyermekes és igazolatlan volt. Hét órákor vonaton ültek. Füttyszó után lassan megindult a vonat, az-

után gyorsult a menete, majd neki iramodott a sötétedő táj felé. A nő agyában csak egy gondolat ült:

— Most megszűnik az élet. Most mindennek vége.

A csöndet a férj törte meg. Beszélt erről-arról, üzleteiről, kilátásairól. A nő röviden, szórakozottan válaszolt.

— De magyarázd meg, — szölt a férj végre, — nem értem a dolgot, először életedben vagy tizezennégy napi uton. Élvezel, mulatsz és ahelyett, hogy hálás volnál nekem, belekapaszkodol a gyerekes kívánságba, hogy még egy napig maradj. S mert nem tudom, vagy nem akarom kívánságodat teljesíteni, durcás és kellemetlen vagy.

Most kitört a nő. Mintha földalatti források pattantak volna fel. Mintha elementáris erők hirtelen új lelket adtak volna a nőnek. Mintha ezeréves álomból ébredt volna. Mindent megmondott; mindent kihozott a hosszú álomból, melybe minden el volt temetve. És mindig ismételte:

— Hies nem éltem még, sohasem éltem. Nem addig, amíg másokat élni nem láttam. És a napok rövidek és elmúlnak és a végükön ott a sír és akkor miadennek vége. De még fiatal vagyok s szeretnék valamit az életből a magam számára. Nem ismerem semmit. Nem embereket, nem könyveket, nem végzeteket, nem szerelmet, nem szépséget, nem élvezeteket. Sem mit, semmit, semmit ..

közgyei iránt való szeretet és tiszta önzetlenség irányította. Egyébként Tolusi dr. mint a munkapárt vezetőségének egyik legtevékenyebb tagja kétségkívül a párt jelöltje is lesz.

Hetvenkilenc százalék a pótdó.

— Főszámvevői előterjesztés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Megirítuk, hogy a számvétség elkészült a költségvetés részletes munkáival és hogy az akkor rendelkezésre állott adatokból már arra lehetett következtetni, hogy a városi pótdó a jövő évi költségvetésben emelkedni nem fog. Ma már megtörtént a budget kiadási és bevételi rovatainak összegzése is és így, amit általánosságban jeleztünk, számszerű tételekkel is bizonyíthatjuk.

Aradváros jövő esztendői háztartásának keretei nem bővültek, de nem is szűkülték, noha a városnak már több és ezévből megkezdett közintézmény létesítésének költségeiről kell gondoskodnia. Így például a külvárosok csatornázása, továbbá a vágóhidon építendő léghűtő amortizációs költségei is a jövő évi kiadás terhére vannak beállítva és a tisztviselői javított fizetések is teljes összegükben lesznek utalványozandók.

Ezek dacára a rendes szükséglet:

2,825,672 koronára,

a rendkívüli szükséglet:

299,073 koronára,

összesen

3,124,745 koronára.

rug, tehát alig mutat valami eltérést a tavalyitól.

Ezzel szemben a város bevételeit következőképp irányozza elő a főszámvevő javaslata:

Rendes fedezet: 1,725,322 korona.

Rendkívüli fedezet: 512,861 korona.

Összesen 2,238,183 korona áll a törvényhatóságnak rendelkezésére. E szerint tehát a polgárság 894,311 koronát kénytelen pótdóval fedezni, ami az 1,142,000 korona állami adóalapnak *hetvenkilenc százalékát* teszi.

Mint értesülünk, a város jövedelmeinek fokozását célzó betterment szabályrendeletet a

Szakadatlan tört ki a panasz belőle és mindig szenvedélyesebb és keserűbb lett. Nem volt már a kis vidéki asszony, hanem a fiatal emberi nő, aki felébredt az életre és parancsosan követelte a magáét s részét az általános boldogság kincsestárából.

Szó nélkül hallgatta a férj. Ki volt az, aki itt beszélt? A nő volt-e, aki háztartását vezette, fekvő helyét megosztotta, asztalánál étkezett? És olybá tünt fel, mintha ő maga is hirtelen most világosabban látta, mintha ez az izgatott ajk valóban igazat beszélne.

De mi volt ez? Borzalmas lökés. Iszonyu, zajos ütközés. Azután szörnyű kiáltás, nyögés, detonáció és azután — semmi.

Órákat töltött a férfi eszméletlenül. Mikor magához tért, az asszony nevét kiáltotta. Meg akarták nyugtatni. Ő maga sértetlen maradt. Mikor kivergődött kábultságából, keresni kezdte az asszonyt. Azon a helyen találta, ahol a holtakat elhelyezték. Ott feküdt behorpadt mellkassal és megüvegesedett szemekkel. S a félig nyitott szájából, mintha a könyörgő konok kiáltás hangzott volna ki:

— Csak egy napot, egyetlen egyet adj még az életből...

jövő évi költségvetéssel egyidejűleg akarja a tanács letárgyaltatni. Eivben a közgyűlés már magáévá tette az ingatlan értékelkedési illeték gondolatát, sőt egy bizottság már el is készítette az élelbeléptetésre vonatkozó javaslatot. Ha az októberi közgyűlés ezt a szabályrendeletet megalkotja, úgy, hogy az már 1911. január 1-én életbe is léphet, akkor a jövő évi költségvetés bevételi rovata oly tetemes emelkedést mutathat, hogy a pótdó költségvetésileg kontemplált összege lényegesen csökkenik.

Az új köztársaság.

— Manuel Angliába költözik. —

Távíratí tudósítás.

Arad, október 11.

Manuel király, — úgy látszik — kénytelen-kelletlen telenyugodott már száműzetésébe és elhatározta, hogy anyjával együtt Angliába megy lakni. Egy gibraltári távirat ugyanis azt jelenti, hogy a Regina Elena olasz toronycs páncélos hajó megérkezett, hogy Olaszországba vigye Mária Pia anyakirálynét és Don Alfonzo infánsot. Mihelyt az olasz hadihajó utnak indul, Manuel király és Amália özvegy királyné is elhagyja Gibraltárt. A fiatal exkirály már részánta magát, hogy anyjával Angliába költözködjék. Ugyancsak gibraltári távirat jelenti, hogy Gibraltárban tegnap egy gyanús embert tartóztattak le a kormányzó palota körül, a hol ólálkodott. Lisszabonból jött a egy fogalóban szállott meg, ahol álnevet mondott be. Letartóztatásakor ismét más nevet használt. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy nem merénylő-e?

Az új kormány már erőlyesen hozzálátott programja megvalósításához. A kongregációkra vonatkozó dekrétum elrendeli, hogy a jezsuiták haladéktalanul hagyják el Porugáliát. Az országban lévő összes kolostorokat és más hasonló vallásos intézeteket a dekrétum megszünteti. A vallási társaságok javait lepecsételteti és leltározatja. A jezsuiták vagyona az állam birtokába megy át.

Az új kormányrendszer azonban úgy látszik, nem léphet életbe olyan simán, mint a republikánusok szeretnék. Londonon át dróttalan távirat jött, hogy egy hadihajóról, amely a portugál vizeken cirkál, Lisszabon fölött nagy füstfelhőt láttak. Azt hiszik, hogy folyóították a kolostorokat és templomokat. Az sem lehetetlen, hogy a városban újból kitört az utcai harc és a bombázásból tüzet fogtak a házak.

Egy lisszaboni távirat ma rávilágít arra is, hogy milyen gazdálkodást végzett az elűzött király családjá. A távirat szerint a királyi családnak négy milliárd pezeta adóssága volt.

A konfiskált szerzetesi vagyon kétszáz millió pezetára rug. Ezt az összeget tanügyi célokra fogják felhasználni. Az országból eddig hétezerszáz több szerzetest és apácát tiltottak ki.

Santos, a republikánus bizottság egyik kiváló tagja a három hadihajón kedden, s hó 4-én történekről a következőket beszéli el: A midőn a harc hétfőn éjjel megkezdődött, a hadihajók előbb nem vettek részt benne. Csak kedden reggel kezdtek működni. Előbb csak egy hadihajó csatlakozott a mozgalomhoz. A Sao Rafael hajón, melynek legénysége szintén köztársasági érzületű volt, a tiszték vonakodtak a mozgalomban résztvenni. Végül azonban megadták magukat és foglyok lettek. A tengerészeti laktanyából két tengerészt jött a hajóra és átvette annak parancsnokságát. Ez a két hajó bombázta először a királyi palotát. A Don Carlos hadihajó sem-

leges maradt. Estefelé a republikánus párt polgári küldöttei közeledtek a hajóhoz és tárgyalásokat kezdtek. A tiszték azonban maguk kezdték meg a tüzelést ellenük, mert a legénység vonakodott polgári embereket megtámadni. Végül a tiszték, kik közül ketten megsebesültek, megadták magukat. Erre a legénység egy szakasza partra szállt és egyetlen lövés nélkül hatalmába kerítette az arzenált. Azután ez a csapat Rotondában egyesült a köztársasági katonákkal. A kegyelmi templom előtt a katonák puskatűznek voltak kitéve. Véres, tragikus jelenetek, a külföldön elterjedt verziókkal szemben, nem történtek.

Magalhães Lima a portugál köztársaságról.

A Világban jelent meg ez a közlemény:

Könnyen mérlegelheti mindenki, mennyire boldog és büszke vagyok, midőn me, negyvenéves esőkönyös, kitartó és meggyőződésseljes küzdelem után a nagy ügy végső diadalának lehetek tanuja, és, aki ennek a küzdelemnek mindig szószólója voltam. Hasonló az örömem a sötétben botorkáló világtalanéhoz, aki végre meglátja az isteni világosságot. Negyven évvel ezelőtt Portugáliában a köztársaság hívei megszámlálhatták egymást; tekintélyük nem volt. De a viresőbből folyó lett, a folyó óceánna dagadt. A magános harcos híve ma légió. Csak az értheti meg, hogy mit érzek, aki maga is ismert hasonló indulatokat. A szülőlk tanui gyermekeik fejlődésének és midőn látják boldogulásukat, harci erejüket, a nagy hagyományok iránti tiszteletüket, akkor érzik, hogy tovább élnek gyermekeikben és számot vetnek erőikkel, életerejükkel. Ez az én történetem is. Büszkén hirdetem, hogy munkálkodásom nem volt haszontalan. A földbe vetett mag gyümölcsöt hajtott. A teljesített kötelesség tudatával, emberi hivatásomat betöltve, immár nyugodtan halhatok meg és mint Athén második megalapítója, Perikles, a Peloponnesus második bukása után, kiálthatom: „Az vagyok, aki mindig voltam, és semmi sem tudott megváltoztatni; sem a börtön, sem a számkivetés, amely osztályrészem volt, sem az emberek gyűlölete, a gonoszok ostroma, sem a zsarnokok erőszaka.” Két ízben láthattam előre az eseményeket: Franco diktatúrája idején, a mikor külföldre jöttem, hogy hirdessem eljövendő nagy események hajnalát. Nem kellett prófétának lennem, mert hiszen az erőszak mindig végzetes eredményre vezet. A merénylét, amely elsöpörte Carlos királyt, akinek parzálása és cinizmusa vetélkedett XVI. Lajos királyéval, természetes következménye volt a nép elkeseredésének. Az eseményekben rejülő végzetes igazság törvénye jutott hirtelen kifejezésre. Azt lehetett hinni, hogy ez a szigorú lecke észre téríti a portugál vezérférfiakat és hogy lehetetlen rendszerüket sutba dobják. De nem így történt. A zsarnokság még gyűlöletesebb lón, mint a mulban. A logika azt parancselja, hogy ugyanez az ok mindig ugyanazt a következményt szüli. A forradalomnak bi kellett törnie, mint egy olyan nép tiltakozásának, amely befáradt abba, hogy szenvedjen és rabszolgaként éljen. A mostani forradalom valósággal népföradalom. A hadsereg és a tengerészt a nép ügyének szolgálatába szegődött. Ebből a nézőpontból tekintve, a forradalom igazán elragadó látvány, mert bizonyossága annak, hogy Portugáliában az igazság a nép minden osztálya számára az emberi önérzet kérdése. Azt kérdezik tőlem, hogy mihez fog kezdeni a portugál köztársaság? A felelet nagyon egyszerű. Meg fogja tisztítani az országot azoktól a fertőző elemektől, melyek ellepték és a civilizált világ előtt tanúságot fog tenni, hogy

Európa legszélső nyugatán van egy nép, amely el van tökéltve, hogy a régi hagyományokat ismét élőkke teszi és új fejezetet ír ragyogó történelmébe. Portugáliában él még a hős, de nem az a hős, aki távoli partvidékek felfedezésére, ismeretlen világrészek meghódítására indult. A haladás alapján megváltoztatta a létfeltételeket, az életről és a világegyetemről alkotott fölfogást. A mi korunk hősei azok, akik a szabadság és az igazság meghódítására indulnak, akik nem törődnek az isten kegyelméből való jogokkal és akik a kényur bilincseit letérik magukról. A portugál nép történelmi feladatát töltött be és bebizonyította a többi testvér-nemzet előtt, hogy méltó a civilizált népek szolidaritására. Az új köztársaság nem lesz pártoskodó, jakobinus, elzárkózó. Ez már idejét multá. Támasza az erkölcs, az elvállalt feladatok tisztelete és a becsületes közigazgatás lesz. Bátyái a felekezeten kívüli oktatás és az emberi jogok tisztelete. Meg fogja hallgatni mindazok panaszait, akik dolgoznak és szenvednek. Egy szóval az új köztársaság a rend és igazság országa lesz. Az első feladat a népszolgátság eltörlése, az általános választójog által. Ez meglesz. Ezután eltörlődnek a közelmúlt szégyenletes maradványait, becsületes és szabad néphez méltó kormányzat által. A feladat óriási, de teljesíteni fogjuk, ha kell, mindanki ellen és mindanek dacára. A köztársaság megszületett, köszöntsük lelkesedéssel és erősítsük tettünk és szavaink harmóniájával. A latin fajok rendszerint Franciaországban keresik az igaz ihletet. Mi, portugál köztársaságiak is az ő hősiességüket kérjük és nagylelkűségüktől nyertük szabadító zászlókat. Az ő példájuk lelkesített és vezetett (végső diadalunkra. Éljenek a szabad népek! Éljen a portugál köztársaság!

VÁROS ÉS MEGYE.

Uj szolgabírói állás a kispjenői járásban. Már régebbi idő óta mozgalom indult meg a vármegye vezetőségében aziránt, hogy a kispjenői járásban még egy szolgabírói állás rendszeresítessék. Az erre vonatkozó előkészületeket már megtették, sőt már előterjesztés is ment a belügyminiszterhez ez ügyben. Ezzel kapcsolatosan az a hír terjedt el, hogy ez az új szolgabírói állás kreálása nem az a szimpla adminisztratív jellegű tény, hogy a fálhalmozódott munka elvégzésére létesítsék a szolgabírói állást, hanem ez volna egy nagyfontosságú akciónak első kezdeményező lépése. Annak ugyanis, hogy a kispjenői és borosjenői járásek területeiből egy-egy részt kihasítanak és ebből egy új járást csinálnának. Ez ügyben kérdést intéztünk Schill József vármegyei főjegyzőhöz, aki kijelentette, hogy a szolgabírói állás kreálásával csupán a szükségnek tesznek eleget, mert a kispjenői járás igen nagy; több, mint husz jegyzősége van a területre ugyszólván a legnagyobb. Az azonban, hogy egy új járás megalkotását szerveznék, s ezzel függne össze a szolgabírói állás létesítése, igen messzelevő kombináció.

Minisztartanács. Budapestről jelentik: A kormány tagjai — a kultusz- és földmívelési miniszter kivételével — tanácskozássra gyűltek össze ma délután. A minisztartanács 6 óráig tartott. Folyóügyeket tárgyalt a kormány.

A munkapártból. A nemzeti munkapártban ma este — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — rendkívül élénk élet uralkodott. Sokat vitatkoztak a fölött, hogy a delegáció horvát képviselő tagjai lemondtak tisztségükről. Ebben a vitában részt vett Tisza István gróf és Khuen gróf is. Az a véle-

mény alakult ki, hogy csak a delegáció illetékes a fölött dönteni: hogyan töltsék be a lemondott horvát delegátusok helyét. Khuen gróf bejelentette a pártnak, hogy ő holnap reggel fölutazik Bécsbe, Lukács pedig délután ül vonatra. Tisza István csak csütörtökön utazik föl a delegációs ülésekre.

Akinek az isten hivatalt adott . . .

— Jelenet a városházán. —

(Mozgalom van készülöben, hogy a városházán állítsák vissza a régi hivatalos órákat. Ez annyival is inkább szükséges, mert ma körülbelül így festenek az állapotok):

Az adófizető polgár (félénkén benyit az egyik hivatalba.) Alászolgája János bácsi. Hogy aludt, hogy aludt?

A szolgálta: Köszönöm Grünspar ur, rosszul. Nem vagyok kialudva. Ma nagytakarítás volt. Hajnalban fel kellett kelnem. Nyolc óraker. (Asit): No mi az, még mindig nincs meg az a dolog?

Az adófizető polgár (sóhajt): Nem, János bácsi, nincs meg és nem is lesz meg soha. Hét hónapja kergetem azt az embert és nem tudom megfogni.

A szolgálta: Hát az bajos is. Tudja, az öreg pontos, szorgalmas tisztviselő, csak hogy nem lehet tudni soha, hogy mikor jön be.

Az adófizető polgár: Pontos? Nagyon pontos! Ma vagyok itt hetvenkettedszer ebben a rongy ügyben és nem tudom megcsipni. Hiszen ez az ember amerikai. Ha kilenckor jövök, még nincs itt, ha fél tizenegykor jövök, már nincs itt. Ha meg véletlenül itt van a hivatalában, akkor el van foglalva. Kiüzeni, hogy jöjjenek máskor. És tudja mivel van elfoglalva?

A szolgálta: Alszik. Mindig alszik az öreg.

Az adófizető polgár: Főnök alszik. János bácsi nevetni fog. Az öreg stoppol, Harisnyát stoppol. A felesége nem csinálja, hát neki muszáj megstoppolni a harisnyát. És ezért nem juthatok én ahhoz a néhány rongyos kronhoz.

A szolgálta: Hát mért nem megy a helyetteséhez? Az is aláírhatja.

Az adóf. polg. (fájdalmas mosolylyal): János bácsi ne legyen olyan naiv. Hát nem voltam a helyettesénél? Harmincnégyeszer voltam nála. És tudja hányszor találkoztam vele? Egyszer se. Nicht einmal, János bácsi. Egyszer megcsiptem a folyosón, de akkor rám kiabált, hogy sürgős dolga van, hagyjam. No azt láttam is rajta. Azontul se volt hozzá szerencsém.

A szolgálta: Pedig a helyettes ur is pontos ember. Csak hogy szeszélyes egy kicsit. Nem lehet tudni, mikor jön be. De ha bejön, akkor itt van. Igaz, hogy nem sokáig. Mutassa csak azt a kis iráskát. (Nézi): Grünspar ur, hiszen ez nincs számfajta!

Az adóf. polgár: Nincs számfajta? Nem hinnivaló! Még ez is. No megyek és számfajtam. (Isdul).

A szolgálta: Ne tessék fáradni. Ugyis hiába.

Az adóf. polg.: Hiába? Miért hiába? Hát nincs bent senki? Hiszen féltízegyet van. Kuzmics ur sincs itt?

A szolgálta: Kuzmics ur itt van, de avval nem lehet beszélni csak tizenegykor. Tízöt tizenegyig okkarinázik.

Az adóf. polgár (fájdalmasan): Okkarinázik? Ne mondja, ne mondja. Hát a Szvoboda ur? A Szvoboda ur is okkarinázik?

A szolgálta: Nem. A Szvoboda ur lombfűrészelt csinál a tanácsos urnak karácsonyra. Tudja meglepetés lesz, nem szabad zavarni.

Az adóf. polg. (elkeseredetten): Hát a többiek mit csinálnak?

A szolgálta: Részben még nem jöttek be, részben már elmentek. A Deutsch is itt van, de az

uzsonnázik. Nem szabad zavarni. Hova siet Grünspar ur?

Az adóf. polg. (dühösen): El, csak el innen, mert megpukkadok. Anarchista leszek, János bácsi. Hozok egy bombát és felröpítem ezt a fészket.

A szolgálta: Látja Grünspar ur, ez okos beszéd. Csak röpítse. Akkor legalább nem kéne hivatalba járni. Nagyon ránk férne egy kis pihenő.

Örs.

Láng Lajos a delegáció elnöke.

— Megalakították az albizottságokat. —

Távíratí tudósítás.

Arad, október 11

A közügyek lefolytatására kiküldött országos bizottság tagjai ma délelőtt 11 órakor az országház delegációs termében előértekezletet tartottak. Ezen úgy a főrendiházi, mint a képviselőházi tagok nagy számmal jelentek meg. A figgallenségi és 48-as Jász-párt teljes számmal volt képviselve, a Kossuth-párti részéről Apponyi Albert és Mezőssy Béla hiányoztak. A kormány tagjai közül ott voltak Khuen gróf miniszterelnök, Lukács László és Hazai Samu. A munkapárti tagok csaknem teljes számban megjelentek. A miniszterelnök üdvözölte a megjelenteket és felkérte az értekezletet, hogy a delegáció elnökségére és az albizottsági tagságokra a jelöléseket megejtse. Az előértekezlet a delegáció elnöki állására Láng Lajos képviselőt, alelnöknek Zichy Ágost gróf főrendiházi tagot, jegyzőként Nyegre László és Werner Gyula képviselőket és Molnár Viktor főrendiházi tagot jelölte. Az albizottságok tagjait a következőket jelölték:

Küldgyi albizottság 28 tag:

Apponyi Albert gróf, Bakonyi Samu, Bathányi Tivadar gróf, Bogdanovits Lucian, Esterházy Miklós herceg, Gál József, Hosszu Vazul, Kammerer Ernő, Kossuth Ferenc, Láncozy Leó, Laszkary Gyula, Majláth József gróf, Nagy Ferenc, Nyegre László, Pallavicini Ede öreg, Pajonsevich Tivadar gróf, Perczel Dezső, Rakovszky István, Ságby Gyula, Sándor János, Széchenyi Emil gróf, Szivák Imre, Szűllő Géza, Tisza István gróf, Wickenburg Márk gróf és Zsiassky Mihály.

Hadügyi albizottság 24 tag:

Apponyi Albert gróf, Bakonyi Samu, Corin Ferenc, Cziriky Antal gróf, Dániel Gábor, Erdély Sándor, Hagedüs Loránt, H. Istai Ferenc, Holló Lajos, Issekutz Győző, Kossuth Ferenc, Laszkary Gyula, Márfy, Emil, Miklós Ödön, Papp Géza, Rakovszky István, Rudayánekzy József báró, Ságby Gyula, Sándor János, Solymossy Ödön báró, Tallián Béla, Teleky József, Tisza István gróf és Zichy Ágost gróf.

Pénzügyi albizottság 15 tag:

Beöthy László, Bohus Zsigmond báró, Erdély Sándor, Harkányi Frigyes báró, Hosszu Vazul, Issekutz Győző, Kammerer Ernő, Karácsonyi Jenő gróf, Melezer Vilmos, Mezőssy Béla, Nyegre László, Perczel Dezső, Ságby Gyula, Solymossy Ödön báró és Tallián Béla.

Tengerészeti albizottság 15 tag:

Bathányi Tivadar gróf, Bogdanovits Lucian, Chorin Ferenc, Dániel Ernő, Dániel Gábor, Láncozy Leó, Mayländer Miklós, Mezőssy Béla, Miklós Ödön, Molnár Viktor, Nagy Ferenc, Rosenberg Gyula, Szűllő Géza, Vojnich István báró és Werner Gyula.

Holló Lajos azt a kívánságát fejezi ki, hogy a tagok a delegációs irományokat még a megalakulás előtt kézhez kapják, hogy kellő időben előkészüljenek. A miniszterelnök azt

válaszolje, hogy a delegációk megalakulása előtt ennek a kérdésnek eleget nem tehet, azonban intézkedni fog, hogy a megalakulás után a felség személye körüli miniszteriumban az irományok azonnal rendelkezésre álljanak. Rakovszky kéri, hogy a külügyi expozé elmondását halasszák el arra való tekintettel, hogy a tárgyaknak elég idejük legyen az irományok áttanulmányozására. A miniszterelnök méltányosnak tartja ugyan a kérést, annak azonban az osztrák delegációra való tekintettel eleget nem tehet. A külügyi expozé elhangzása után több napi szünetet terveznek és így az országos bizottság tagjainak módjukban lesz az irományokat is áttanulmányozni.

A delegáció holnap délután 3 órakor tartja meg Bécsben alakuló tejes ülését, melyen Bohus Zsigmond báró lesz a korelnök és Szűllő Géza a korjegyző.

Elítélték Haverdákat.

Jánossy tíz évi, Haverda tizenkét évi, Vojtha nyolc évi fegyházat kapott.

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —
Arad, október 11.

Ma éjjel két órakor hirdette ki a budapesti esküdtbíróóság Haverda Mariska és társai bünpörében hozott ítéletét. Az esküdtek mindhármójukat bűnösnek találták és Jánossyt 10 évi, Haverda Mariskát 12 évi, Vojthát pedig 8 évi fegyházra ítélte a bíróság.

A mai napon történt eseményekről ez a jelentésünk szól:

(A kérdések.)

A mai tárgyalás tíz órakor kezdődött. Először felolvasták az esküdtekhez intézendő kérdéseket, amelyek a következők:

I. csoport I. főkérdés: Bűnös-e vádlott Jánossy Aladár abban, hogy Szabadkán, az ugynevezett szegedi szölk között 1909. április 19-én este 6 és 7 óra között özv. Haverda Boldizsárné szül. Szoukop Máriát a bűnjelt képező Browning-pisztolylyal, egy lövéssel, előre megfontolt szándékkal megölte? Igen, vagy nem? E mellé szolgál négy kisegítő főkérdés, amelyek arra vonatkoznak, vajjon Jánossy Aladár e tettet I. szándékosan, de előre meg nem fontoltan, II. szándékosan, de első felindulásban, III. öntudatlan állapotban, vagy olyankor követte el, midőn szabad elhatározási képességgel nem bír, IV. ez állapotban erős felindulásban követte-e el?

II. csoport I. főkérdés: Bűnös-e vádlott Haverda Mária abban, hogy Jánossy Aladár vádlottat szándékosan reábirta arra, hogy özv. Haverda Boldizsárné, szül. Szoukop Máriát, 1909. ápr. 19-én Szabadkán az ugynevezett szegedi szölk között a bűnjelt képező Browning-pisztolylyal megölje? Igen, vagy nem?

E mellé szolgál hat kisegítő főkérdés, amelyek arra vonatkoznak, hogy: I. e tettet szándékosan előmozdította, vagy megkönnyítette-e, II. előidézte-e, hogy Jánossy e tettet öntudatlan állapotban kövesse el, III. előmozdította-e, hogy Jánossy a tettet szándékosan, de előre meg nem fontoltan kövesse el, IV. előmozdította-e a felemerő ágbeli rokonán elkövetett gyilkosságot, V. előmozdította-e a halált okozó súlyos testi sértést? VI. előmozdította-e a szándékos, de ölési szándék nélkül való testi sértés elkövetését?

III. csoport I. főkérdés: Bűnös-e vádlott Vojtha Antal abban, hogy Jánossy Aladár ama

cselekményét, melylyel 1909. április 19-én este 6 és 7 óra között özv. Haverda Boldizsárné, szül. Szoukop Máriát Szabadkán, az ugynevezett szegedi szölk között a bűnjelt képező Browning-pisztolylyal előre megfontolt szándékkal megölte, szándékosan előmozdította, vagy megkönnyítette? Igen, vagy nem? Ehhez járul két kisegítő főkérdés, amelyek arra vonatkoznak: I. Előmozdította-e, hogy Jánossy tettet szándékosan, de előre meg nem fontolt szándékkal kövesse el, II. előmozdította-e, hogy Jánossy tettet szándékosan, de ölési szándék nélkül kövesse-e el?

(Perbeszéd.)

Miután a kérdések feltételében úgy az ügyész, mint a védők megnyugodtak, a vádbeszédre került a sor.

Nagy Béla dr. ügyész: Esküdt urak, harmadszor kerül esküdtbíróóság elé a szabadkai gyilkosság. Harmadszor került bizonyításra, milyen előzmények készítettek a szűkös viszonyok közt elő, de könnyelmű Haverda Máriát arra, hogy felbujtsa és megöltesse az édesanyját, a kinek semmi más bűne nem volt, mint hogy nem adott pénzt a leányának.

Nem tudom bizonyítani, hogy beszélt meg Jánossy Haverda Máriával a gyilkosság részleteit; de arra van bizonyíték, mint adta meg Jánossy szölcseivel a gyilkosság eszméjét és mint bujtogatta Haverda Mária Jánossyt a gyilkosságra. Van rá bizonyíték, hogy magyarázták meg Jánossynak a szabadkai szölk fekvését, hogy veszik a katonai térképet, hogy mutatják meg Jánossynak a Haverda-házat, hogy veszik a revolvert, hogy próbálják ki és hogyan gordoskodnak előre az alibi bizonyításáról!

A bizonyítás során Jánossy Aladár több eltérő vallomást tett. Az első beismerő vallomás azonban nagy értékkel bír, mert vallomásának minden szava beigazolást nyert. Vallomása alapján Vojtha is, Haverda Mária is elismerték, amit el kellett ismerniök és a mit addig tagadtak. Jánossy pózoit, amikor lehetetlen vallomást tett Szabadkán és Szegeden és gavallérnak gondolva magát, felmentette Vojthát és Haverdát a súlyos vád alól, de most — harmadszor — őszinte vallomást tesz önök előtt, esküdt urak!

Ez a gyilkosság iskolapéldája az előre megfontolt gyilkosságnak. Tervszerűen volt elkészítve a térkép, a revolver, az alibi; Jánossyt fel lehet menteni elmebetegség vagy nem tudom én, más milyen címen, de a bizonyítékok azt mutatják, hogy az ő tette előre megfontolt szándékos emberölés, vagyis gyilkosság volt.

A tanúk azt vallották előttünk, hogy a gyilkosság után Haverda Mária csak azt sajnálta, hogy az anyja szenvedés nélkül halt meg. Uraim, Haverda Mária a gyilkosság napján mást sem tett, mint Jánossy alibijét igazolta. És különbözőképen igazolta azok előtt, akikkel a nap folyamán találkozott! Több bizonyíték a Haverda Mária elítéléséhez nem kell, mint smennyi itt együtt van: a rossz anyagi helyzet, a Haverda rossz viszonya anyjához, a Jánossy vallomása, a Haverda eltérő vallomása a rendőrség és vizsgálóbíró előtt és végül a legdöntőbb bizonyíték: Popper Gyula tanu vallomása.

A három vádlott közül — folytatja az ügyész — én szubjektíve Vojthát tartom a legbűnösebbnek. Ő volt az eszme létrehozója és kidolgozója. Saját vallomásán kívül két bizonyíték is szól ellene. Nem kétséges, hogy Vojtha bűnös és elítélendő abban, amivel megvádoltam.

A szegedi verdikt után — fejezte be szavait az ügyész — most, a mikor minden tény bebizonyítást nyer, elismerem, hogy vannak esetek, a mikor a szív és ész összedűlközik. Megtörténhetik, hogy az esküdt szíve megesis a vádlotton. Itt azonban ne legyen ez az eset. A szegedi esküdtek visszaadták az anyát a gyermeknek, de az anya nem ment a gyermekéhez, hanem elment a tengerpartra kényutazásra.

Esküdt Uraim! A magyar társadalom nevében fognak önök ítélkezni. Nem volna méltó, ha ebben az ünnepélyes pillanatban arra kérésem önöket, hogy itéljék el a vádlottat. Itt csak arra kérem önöket, hogy adják vissza az igazságszolgáltatásba vetett hitünket.

Az ügyész beszéde láthatólag mély hatást tett az esküdtekre.

(Védőbeszéd.)

Ezután Dési Géza dr. Jánossy védője mondotta el védőbeszédjét. Ő Jánossynak tett olyannak miacsiti, amely feltétlenül erős felindulásra mutat. Nem tartja szándékos emberölésnek, mert aki szerelemből öl, az lehet léha, de mindenesetre van benne mély emberi érzés, mert a szerelem akkor is tiszteletreméltó és a legnagyobb érzés a világon, ha gyilkosságra is visz. Arra kéri az esküdteket, mondják ki Jánossyt erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésért bűnösnek.

Dési védőbeszéde után az elnök délután fél háromra halasztja a tárgyalást.

(Az utolsó órák.)

Dési után Balassa Ármán dr., Haverda Mária védője beszélt este hat óráig. Akkor Gaál Jenő, Vojtha védője kezdte meg beszédét, amely este 8 óráig tartott. Ekkor az elnök szünetet rendelt 9 óráig. A szünet ideje alatt rengeteg számú közönség tolongott a terembe, de a rendőrök hamarosan eltávolították a kíváncsiakat. A publikum, amely a több napig tartó tárgyalás egész ideje alatt alig mutatott érdeklődést, ma este bámulatos módon leste a pár kimenetelét. Haverda Mária iránt ma este ismét olyan érdeklődés mutatkozott, mint Szabadkán és Szegeden. Egy bírapiónak néhány pillanatra sikerült hozzáférni és megkérdezte tőle:

— Fél-e?

Az izgalomtól kissé fakó színű nő mosolyt erőltetett az arcára:

— Nem félek. Nem hiszem, hogy van olyan bíróság, amely engem elítélhessen. Ártatlan vagyok. Nincs is ellenem bizonyíték más, mint ennek a félszemű Jánossynak a boszúból eredő vallomása. De azt senki se veheti komolyan.

A börtönőr ekkor közbelépett és a rövid interjú megszakadt.

A publikum, amely még a folyosóra se juthatott a rendőroktól, a Markó-utcában hullámozott és várta a jeladást, amikor a tárgyalóterembe ismét beengedik. Őt perccel kilenc óra előtt bevonult a közönség. Csak jeggyel lehetett bejutni. Néhány perc alatt úgy megtelt a terem, hogy később már a jegytulajdonosok is kint rekedtek és boszusan ögyelegtek a folyosókon.

Kilenc óra körül megkezdődött a tárgyalás és elhangzottak a replikák. Azután az elnök a vádlottak felé fordult.

— Jánossy, magán a sor. Kiván-e még valamit mondani azonkívül, amit a védője elmondott?

— Igen, — szól a gyilkos. — Érzem a pillanat jelentőségét nemcsak magamra, hanem vádlott társaimra nézve is. Ebben a komoly pillanatban csak azt mondhatom, hogy az az igaz, amit

ezen a tárgyaláson vallottam és előbbi válla másaim hamisát. Sajnálom, ha ez a vallomásom nem kellemes vádolt társaimnak, de a lelkiismeretem azt parancsolta, hogy elmondjak mindent úgy, ahogyan történt.

Az elnök felhívására Haverda és Vojtha nem kívántak semmit mondani a védelmükre.

Miután az elnök még egyszer felolvastatta az esküdtek előtt a kérdések szövegét s miután a szavazásra, meg az ítékezés módjára jól oktatta őket, egynegyed 12 órakor visszavonultak tanácskozássra.

A közönség az irgalmas órákban nem mozgult ki a tereméből.

(Verdikt. — Itélet.)

Ejjel két órakor jelentek meg ismét a teremben az esküdtek, akiknek főnöke a következő szavakkal kezdte meg a feszült figyelemmel várt verdikt kihirdetését:

— Becsületesre és lelkiismeretemre jelentem ki, hogy az esküdtek verdiktje a következő:

Jánossyt az első csoport első kérdésében, Haverdát a második csoport első kérdésében, Vojthát a harmadik csoport I. kérdésében bűnösnek találta.

A verdikt kihirdetésekor Haverda a padra roskadt, Vojtha pedig hangosan káromkodott. Jánossy csendben maradt.

A verdikt után a törvényt alkalmazó szakszövetség vonult vissza s néhány percnyi tanácskozás után kihirdette az ítéletet:

Jánossyt szándékos emberölés miatt 10 évi,

Haverdát, mint felbujtót 12 évi,

Vojthát, mint a büntett elősegítőjét 8 évi fegyházra ítélte.

Az ügyész és Jánossy védője megnyugodott. Haverda és Vojtha védői pedig semmiségi panaszt jelentettek be, így hát az ítélet még egyszer a Kuriához kerül.

A munkásbiztosító csalói.

— Két gyógyszerészt és egy orvost letartóztattak. —

Távíratilag tudósítás.

Arad, október 11.

Hirt adtunk lapunkban arról a nagyszabású csalásról, amelylyel több fővárosi gyógyszerész a pénztári orvosokkal összejárva a munkásbiztosító pénztárt megkárosította. A rendőrség ez ügyben ma egész nap kihallgatásokat tartott, aminek eredményeképpen a nyomozást vezető Sándor László randórkapitány ma délben két gyógyszerészt és egy pénztári orvost letartóztattott.

A szenzációs csalást a Glück gyógyszer-tár elbozsájtott gondnoka leplezte le. Hat hete volt alkalmazásban Glücknél Pray Valér gondnok, a ki a minap összeveszett a gazdájával. Pray csalónak nevezte a főnökét, noha vendék voltak az üzletben. Erre Glück kidobta a gondnokát és bepörölte becsületsértésért. Tegnapp kellett volna a tárgyalásnak lennie, de elmaradt.

Elmaradt, mert Pray közben a manipulációt feljelentette a rendőrségen. A rendőrség a betegséglényező pénztár vezetését értesítette és Kiss Adolf igazgató igen figyelmesen nyomozta ki, ki volt a csaló.

Munkásokat küldött Fränkel dr.-hoz, akire a gyanu irányult, mielőtt azonban elmentek, jegyzőkönyvet vettek föl velük. A jegyző-

könyvben megállapították, hogy akkor mennek először az orvoshoz. Mikor visszajöttek, a receptet lemásolták és a kapott orvosságot letétbe helyezték.

A házkutatásnál aztán találtak az illető munkások nevére szóló, Fränkel dr. által kiállított recepteket, a melyek közül néhány a látogatást megelőző napokról volt keltező, mások pedig nagyobb összegű gyógyszerekről szóltak, mint a milyent a munkások kaptak.

A család tehát kétségtelen volt.

A rendőrség hamarosan még két másik gyógyszerészre is kiterjesztette a nyomozást. Ezek Braun Lajos Dohány utca 84. és Szöllösy Sándor, az Apostol gyógyszer-tár tulajdonosa. Ezekre szintén alapos volt a gyanu, hogy Glückhöz hasonló módon megkárosították a munkásbiztosító pénztárt.

Tegnap délután és ma délelőtt hallgatta ki a rendőrség a gyanúsítottakat. Fränkel dr. azt állította, hogy házi használatra piperecikket vásárolt Braun Lajos patikájában és részletekben törlesztette. A mikor adóssága nagy lett és a patikát is eladták, akkor adott fizetésképpen hamis recepteket. Ez a módszer azonban — mondja Fränkel — országszerte el van terjedve.

Ugyanezt csinálta Fränkel Glück Rezső patikájával is. Glück kihallgatásakor bevallotta, hogy piperecikkek szállításaért elfogadott fizetésképpen hamis recepteket.

— Beismerem, eltévedtem, — mondotta — de az egész kárt meg fogom téríteni.

A Glück-patika alkalmazottai azt állítják, hogy a kár mindössze kétszáz korona, a munkásbiztosító szerint, évekre visszamenően, százszázra is rughat.

Ha ározottan persze a kárt nem lehet megállapítani. A gyógyszer-tárakat és orvosokat recept tekintetében senki sem ellenőrizte.

A pénztár kárát megállapítani igen nehéz, talán sohasem is lehet.

A munkásbiztosító évi gyógyszer-szükséglete körülbelül nyolc százszáz korona. Egy-egy gyógyszer-tárra husz-huszonöt ezer korona esik, a melyből egy-egy orvos körülbelül hatnyolcezer korona értékű receptet utalványoz. Ha tehát csak e három patikára is szorítkozik a visszaszálás, akkor is sok ezer korona kárrol van szó, de ha, a mi valószínű, a csalásnak ez a módja szélesebb körben van elterjedve és évek óta folyik, akkor a kár százszázra is rughat.

A nyomozás során Glück Rezső és Braun Lajos gyógyszerészekről kiderült, hogy Fränkel dral összejárva érzékenyen megkárosították a munkásbiztosítót, a miért Sándor László kapitány mindkettőjüket letartóztatta. A harmadik gyanúsított gyógyszerész, Szöllösy Sándor szintén kapott Fränkelről hamis recepteket, de ő nem váltotta be szokat s ellene csak család kisteherle miatt indul meg az eljárás s ezért szabadlábon hagyták.

A nyomozás tovább folyik és a rendőrség azt hiszi, hogy messzire, tán az egész országra szétágazó recept-csalásokra fog rájenni és ezzel az ügy olyan nagy méreteket ölt, a mely a véletlenül kiderült szélhámoszást a legaggasztóbb közéleti tünnetté teszi.

TANÜGY.

( ) Az aradi tanítók lakbérémelése. Annak közlésére kérték fel bennünket, hogy az aradi polgári fiúiskolák tantestülete nem írta alá azt a kérvényt, melyet a tanítók tegnap adtak be, lakbérük emelését kérve. A polgári fiúiskolák tanítói nem akarnak nehézséget gördíteni és elébe vágni a városi tisztviselők fizetésrendezésének és ha ezt a kérdést a törvényhatóság elintézi, akkor ők az iskolaszék útján kérik a maguk ügyeinek rendezését.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Masamód, vigjáték. Bemutató előadás. C) bérlet.

Csütörtök: Masamód, vigjáték. A) bérlet.

Péntek: Dolovai nábob leánya, színmű. Kápolnay Sárika, a kolozsvári Nemzeti Színház tagjának vendégfelléptével. B) bérlet.

Szombat: Szép Helena, operett. Teljesen új betanulás-al. C) bérlet.

* A masamód. Holnap lesz a premiérje Heltay Jenő bájos zenés vigjátékának, A masamódnak, amely óriási sikert aratott a fővárosban. Az igazgató nagyon gondolással állította ki a darabot és teljesen új díszleteket készíttetett. A III. felvonás a Gallért-hegyen játszódik le s a háttér Budapest panorámáját mutatja. Ugyancsak érdekes lesz a színpad a IV. felvonásban, amely egy masamód üzletben játszik. A vigjáték főszerepeit K. Kápolnay Juliska, Heppasné, Zalay Margit, Follinuszó, Benkóné, Keszler, Dalli, Várnay, Berégi, Heltay és Vass játsszák.

* Vendégszereplés. Pénteken vendége lesz az aradi színháznak. Kápolnay Sárika, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja lép fel a Dolovai nábob leánya Vilma szerepében. A vendégszereplés iránt nagy az érdeklődés.

* Magyar művészek hangversenye Berlinben. A Magyar művészek egyesülete Berlinben, november 2-án Goldmark Károly, az egyesület disztagjának tiszteletére a berlini Blüthner teremben zenehangversenyt rendez. A hangversenynek rendkívül vonzó, magas színvonalú műsora van.

* Bomlik a szegedi színtársulat. A szegedi színtársulat tagjai közül többen elszerződtek az 1911. esztendőre. Legelőször Nyáray Antal komikus szerződött le Pécsre évi tizenegyezer korona gázsival. Hír szerint Felhő Rózi, a primadonna és R. Nagy Aranka is elmennek. A színtársulat drámai színésznője, Fodor Ella, aki az elmúlt hónapban a fővárosi sajtó egybehangzó véleménye szerint nagy sikerrel vendégszerepelt a budai színtársulatban, a jövő év szeptemberétől kezdődőleg Krecsányi Ignác temesvári-budai társulatához szerződött. Szerződése egyelőre csak egy évre szól 4800 korona fizetéssel Fodor Ellának az utóbbi időben 2800 korona fizetése volt.

* Ismeretlen hely. Van a vidéken egy kedves tehetségű komikus színész, akinek csak egy nagy hibája van, hogy neve mellé nem tesz valami külön ismertető jegyet és így sok kellemetlenséget okozott már a kitűnő írónak, Heltai Jenőnek. A komikusnak ugyanis szintén Heltai Jenő a neve. És vidéki utjain már sok-sok dicsőség háramlott rája a népközönség révén az író Heltai dicsőségéből, amit — bizony, mi tagadás benne — szívesen, jó lélekkel vett minden alkalommal. Mondták neki például nem egy ízben:

— Hát ön játszani is tud?

— Hogyne, hogyne! Hisz abból élek.

— Persze, persze, — mondta az illető fájdalomosan — Magyarország nem kultúrország. Itt az írásból nem lehet megélni.

— Határozottan nem, — mondta a színész Heltai, amivel alig mondott ellent az igazságnak.

Megírjuk pedig ezt abból az alkalomból, hogy a Rendőri Közlönyben a következő apróság jelent meg:

15465. Heltai Jenő színész és kabaret-igazgató, volt győri lakos, tűzrendőri és hatóság elleni kihágás miatt 25 korona pénzbüntetésben elmarasztaltván, ismeretlen helyre költözött. Nyomozását és tartózkodásának közlését kérem, 1326. 2804—910. Győr, 1910. évi június hó 21-ikén. Rendőrkapitány.

Nehogy pedig valamiképpen a győri rendőrség figyelmét, már csak a reciprocitás kedvéért is, az

ró Heltaira irányítsák, közülük, hogy a színész Heltai Jenőt Aradon tessék keresni. Jelenleg az átteni Nemzeti Színháznál aratja sikereit.

* Az ezeregy éjszaka meséinek színdus, csillogó képei tárulnak szemünk elé az Uránia új műsorának Keleti képek című számát szemlélve. A titokzatos Keletre visz el bennünket ez a csodálatosan színes és mozgalmas kép, a kelet kényelmes, de pezsgővéru népei közé, ahol a felséges természet pazar szépségeit hinti mindenre, s ahol a természeti szépségek tündéres varázsmesékre hajtják a fantáziát. A Kelet pompás és elmaradottságában költői szépségű képei mellett egy érdekes amerikai utazás, több megrázó dráma és kacagtató humoros kép sorakozik egymás mellé az Uránia mai új műsorán.

241

Aradon letartóztatott vasuti mérnök.

— Sikasztás családi bajok miatt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Az aradi rendőrség ügyeletes szobája előtt padon gubbaszt egy hangosan zokogó férfi. A sirás nem valami szokatlan jelenség ott, ahol a büncsöknek annyi fajtája fordul meg naponként. Mikor azonban egy fiatal, élete teljében lévő, rendkívül disztigváltan öltözött, intelligens arcú, finom modoru uri embernek hangos és fuldokló zokogása üti meg az ember fülét, vagy azt kell hinnünk, hogy egy kitűnően színjátszó uri gazemberrel van dolgunk, vagy pedig szánalmat keltő, igazi tragédiának szenvedő hőst mérjük végig pillantásunkkal.

Az aradi rendőrségen ma este az utóbbi kategóriába tartozó szerencsétlen uri ember előtt jelentette ki Bittner Róbert fogalmazó, ügyeletes rendőrtiszt, hogy sajnálattal bár, de letartóztatja a törvény nevében. Annak a törvénynek nevében, mely úgy intézkedik, hogy azt a kevés kegyelmeiséget, mely betűi között meghúzódik, egy kis halmu rendőrtiszt nem gyakorolhatja, nem alkalmazhatja, az csak a bíróságnak van fentartva. Pedig mennyi könyvet fog még elhullatni az az igazán szánandó ember, míg az aradi rendőrség fogdáján, valamely törvényszék vizsgálati fogságán és egy kínos főtárgyáson át szabadlábra kerül.

(A gyanus vendég.)

Heszlényi Gyulának hívják azt a 35—40 év közötti férfit, akit ma este Lantos János esendőrőrmester az aradi rendőrségen előállított. Mintaképe a szép férfinak. Hatalmas, herkulési termet, magas homlok, nagy beszédes szemek, az arc minden vonása a disztigvált, nem közönséges ember karakterjelzői. A sirástól megmagremegő testét az utolsó divat szerint szabott szaket öltöny fedi, karján tartja selyem bélsű felöltőjét, kezében kalapját. Arcsápadt és leolvasható róla, hogy az utóbbi időben balsors tépte. Ma érkezett Aradra. Alig van itt egy pár órája. Temesvárról jött. A vasuti állomást elhagyva sétára indult a város főutján és délután öt óra tájban leült a Központi kávéház terraszára oszonnázni. Egy óra hosszat időzött itt, de ezalatt már feltűnt neki, hogy egy esendőrőrmester erősen szemügyre veszi, majd pedig ez megáll a szálloda kapujában és állandóan figyeli. Kezdte kényelmetlenül érezni magát, mert úgy hitte, hogy a esendőrök nélkül nem tartja szemmel.

Fizetett és távozott. Már sötétedni kezdett és a városháztér elé érve látta, hogy a lámpásokat gyújtják fel és minthogy szakszerűen foglalkozik világítási problémákkal, átvágott a kocsuton és a városház előtt emelkedő gróim

lámpák fele tartott, megakarva nézni miként gyújtják fel. A lámpaoszlop előtt szembe találta magát a esendőrőrmesterrel.

— Heszlényi Gyula, vasuti mérnök ur ön? — kérdezte az őrmester.

— Az vagyok, — felelte az ember. Mit parancsol?

— Ön Lantos János tarackközi, máramaros-megyei esendőrőrmester vagyok és letartóztatom önt.

— De miért, az isten szerelmére, mi történt, én nem tudom magam bűnösnek! Ki rendelte el a letartóztatásomat? Én sohasem voltam Máramaros-megyében. Uram ön téved, — szólott majdnem kiabálva Heszlényi mérnök, aki körül ekkor már kisebb csoport verődött össze.

— Kövessen engem a rendőrségre, — mondotta határozott hangon Lantos őrmester. — Ott mindent meg fog tudni. Jelzem, hogy a tévedés ki van zárva.

Heszlényi belátta, hogy ellenkezése nem vezet eredményre, mert már ekkor rendőr is volt jelen, összetörve és lehorgasztott fővel állott a közbiztonság két óra közé és követte őket a városházára.

Bittner Róbert fogalmazó, ügyeletes rendőrtiszt elé állította Lantos őrmester a foglyot és a következőket jelentette:

— Lantos János tarackközi, máramaros-megyei esendőrőrmester vagyok. Rokonaim látogatására jöttem Aradra. Ma délután öt óra tájban egy kávéház előtt megláttam Heszlényi Gyula vasuti mérnököt, akit sikasztás miatt köröz a temesvári törvényszék. Minthogy én azelőtt Téesön, Temes-megyében teljesítettem szolgálatot és Heszlényi ott vasuti építést végzett, jól ismerem és tudva, hogy a körözés még érvényben van ellene, letartóztatiam és kérem az átvételét.

Mikor a esendőrőrmester jelentését befejezte, a daliás testtartású fogoly már egy teljesen megtört ember benyomását keltette. Keserves sirásban tört ki és kínos hallgatásban multak így el a percek, míg a fogalmazó kérdése azt meg nem törte.

— Megfelel-e a valóságnak a esendőrőrmester állítása?

— Azt nem tudtam, hogy már a törvényszék is adott ki ellenem körözést, csak most értesültem róla. Sajnos, igaz, hogy én körülbelül egy hónap előtt megszöktem állomáshelyemről, Téesről, a hol vasutépítkezést vezettem és elszámolási differenciáim keletkeztek. Abban a hiszemben éltem, hogy csak az üzletvezetőség részéről jelent meg a szokásos visszatérésre felszólító körlevél, melyet olyankor adnak ki, ha valaki helyét bejelentés nélkül elhagyja. Nem tudtam azt sem, hogy sikasztásnak minősítették, a mit elkövettem és most sem érzem magam bűnösnek, mert ha bűnbe estem is, egy olyan kényszerítő erő hajtott bele, ami elől kitérés nincs, amiért még az emberölést is meg lehet bocsátani.

És a herkulési termetű ember siet, mint egy gyermek, ösztönén, s ikerlőpő volt a szélcs melléből előörö sirás.

A esendőrőrmester, mint a ki derekasan megfelelt a feladatának, sneidigan összeesapta a oszimáját, tisztelgett és eltávozott.

(A mérnök vallomása.)

Mikor Heszlényi maga maradt a fogalmazóval, így mondotta el annak a kálváriának a történetét, melynek egyik stációja az aradi rendőrség fogdája:

— Tizenhárom esztendeje, hogy vasuti mérnök vagyok. Aradon kezdtem meg pályá-

mat, építkezéseknél voltam alkalmazva és mint-hogy életemben soha sem értettem a pénzkezeléshez, megcsaltak az alantasaim és én nekem kellett a következményeket viselnem. Már ekkor feljelentést tettem ellenem sikasztás miatt, de sikerült ártatlanságomat bebizonyítanom. A vizsgálat során kiderült már, hogy egy fillér eltulajdonítása sem terhel és hogy szabálytalanságról sem lehet szó. Rendtelenség történt és én rendbüntetéssel szabadultam meg. Felettes hatóságom maga sajnálta legjobban, hogy eljárást kellett indítania ellenem, de kötelessége volt. Mikor ügyem befejeződött, teljesen rehabilitálva újra elfoglaltam állásomat és csakhamar ugyanolyan kitűnően végeztem kötelességemet mint azelőtt. Ezelőtt hat évvel megnősültem. Egy teljesen szegény leányt vettem feleségül. Ettől a perctől kezdve a szerencsétlenség költözött házamba. Elkerültem Aradról, Temesvárra mentem lakni. A feleségem állandóan betegeskedett és a gyermekszülés után valósággal pokollá vált az életünk. Éjjel-nappal dolgoztam, hogy feleségemet, akit imádtam, gyógykezeltessem. Többet volt a budapesti Vörös Kereszt-kórházban, mint otthon. Súlyos női baja éreken át kinezta és én adósságot-adósságra halmoztam, csak hogy győzzem a kórházat fizetni. Közben szüleim is teljesen tönkrementek. Egyik öcsém, aki rendkívüli tehetség, az én pénzemen tanult, majd pedig az anyám lett beteg és másfél évig én fizetem a kórházköltségeket. Anyagiilag teljesen tönkrementem. Augusztus elsején nyolcszáz koronára lett volna szükségem. Fizetésem egy része le van foglalva és én azelőtt a dilemma előtt álltam, hogy vagy lefizetem a nyolcszáz koronát, vagy nem tudom megmenteni a feleségem életét. Operációra volt szükség és a havi tartásdíjat is meg kellett fizetni. A vasuti építkezésnél éppen anyag-eladás volt. Én bonyolítottam le. Eladtam az anyagot, felvettem az érte járó pénzt és nem szolgáltatam be a kellő időre. Álmatlan éjszakákra töprengtem és gondolkodtam azon, vajon elveszítem-e az állam pénzéből a nyolcszáz koronát? Nem tudtam magam elhatározni. Julius utolsó napján sürgőnyt kaptam feleségemtől, hogy azonnal küldjek pénzt. Határoztam. Elküldtem a nyolcszáz koronát és néhány nap múlva felsiettem feleségemhez. Itt értesültem arról, hogy pénztárvizsgálat alkalmával felfedezték a hiányt. Én többé vissza se mentem Téesre. A fővárosban bujdosom és ma Aradra jöttem, hogy ittlakó jó barátjaimat kárjsem meg ügyem rendezésére. Sajnos, már késő.

Bittner fogalmazó előzetes letartóztatásba helyezte Heszlényit, akit holnap Temesvárra szállítanak.

SPORT.

+ Kettős bajnoki mérkőzés. Vasárnap, f. hó 16-án délután kettős football mérkőzés lesz az A. A. K. Török Gábor-utcai sporttelepén, fél 2 órakor a Szegedi Athletikai Klub mérkőzik a Waggoagyári Sport Egyesülettel, utána fél 4 órai kezdettel a Bácska Szabadkai Athletikai Klub tartja bajnoki mérkőzését az Aradi Athletikai Klubbal. A mérkőzések eredményétől függ a bajnokság sorsa, ezért mind a négy csapat legjobb tudását viszi küzdelembe, hogy veretlenül kerüljön ki belőle.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetésosztály — 151

HIREK.

Öngyilkos főtisztviselő.

(„Tébolyda helyett a golyót választottam!”)

Távirati tudósítás.

Arad, október 11

Ma délután két óra után — mint budapesti tudósítónk jelenti — az Athenaeum könyvkiadó vállalat Rákóczi-uti helyiségének egyik irodaszobájában öngyilkosságot követett el a vállalat egyik főtisztviselője. Mellé lőt a magát. A szerencsétlen fiatalembernek gyógyíthatatlan betegsége adta kezébe a gyilkos fegyvert.

A tragikus véget ért fiatalembert Sajó Alfrédnek hívják, huszonnégy éves, elegáns megjelenésű fiatalember volt. A lövés zajára befutott a személyzet. Az öngyilkos íróasztala mellett a földön fektött, melléből patakzott a vér. Mire a mentők megérkeztek, meghalt. Íróasztalán egy frissen írt levelet találtak, amely a következőképen szól:

Idegességem és álmatlan éjszakáim minden erőmtől megfosztottak. Tébolyda helyett a golyót választottam. Kiméltelenül értesítsék hozzátartozóimat. Arra kérem a lapokat, röviden foglalkozzanak általem szerencsétlenségével.

Az öngyilkos fiatalember Ransburg igazgatónak bizalmi embere volt a titkári teendőket végzett mellette. Az ő kezében futott össze az Athenaeum könyvkiadó üzletének minden szála. Az írószemélyzet is ő alája volt rendelkezve. Sajó néhány hónappal ezelőtt nősült, jó módu budapesti leányt vett el.

Ma reggel már kilenc órakor hivatalában volt Sajó. Egész délelőtt leveleket írt. Délben hordárt hozatott, akihez így szólt:

— Három levelet fog elvinni. Előbb a Déri-utca 8. szám alatt adja át az egyiket, azután visszajön a többiért. Nagyon siessen.

Az első levelet anyjához címezte. Mire a hordár két óra tájban visszakerült, a szerencsétlen fiatalember már utolsó perceit élte. Röviddel rá halálrémülten rohant fel Sajó édes anyja, akitől a levélben elbucszott. Félrelökött mindenkit, a kétségbeesett zokogással egyenesen az íróasztal felé tartott, amely mellett fia holtteste fektött.

Egy rendőr utját állotta:

— Nem lehet addig hozzányulni a holttesthez, amíg a bizottság ki nem jön.

A szerencsétlen asszony eszméletlenül rogyott össze fia holtteste mellett.

— Őt új főrend. Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt értesülése szerint a közeljövőben főrenddé nevezi ki a király a következőket: Hengelmüller László báró washingtoni nagykövetet, Heinrich Gusztávot, a Magyar Tudományos Akadémia főtákarát, Lónyay Gábor gróf volt főispánt, Uilman Adolfot, a Hitelbank vezérigazgatóját és Hatvany-Deutch József nagyiparost.

— Réczey rektor lemondott. Budapestről jelentik: Ságby Gyula, az egyetem prorektora, aki a hétközi óta betegen fekvő Réczey rektort helyettesíti, tegnapi délután levelet kapott Réczeytől, melyben ez értesíti, hogy betegségére való tekintettel lemond a rektori méltóságról. Ságby azonnal intézkedett, hogy az egyetem tanácsa ma délután ülést tartson és határozzon afelől, hogy elfogadja-e a lemondást, vagy sem. Ha elfogadja, akkor átiratban értesítik a négy fakultást, melyek megválasztják elektoraikat, akiknek szavazatától függ, ki lesz az egyetem új rektora. Hír szerint a rektori méltóság betöltése fölött nagy viharok lesznek és a viharok Bókay Árpád dr. személye körül fognak lezajlani.

— Béke az aradi orvosok és a munkásbiztosító között. Az aradmegyei orvosok főszövetségének tárgyaló-bizottsága a munkásbiztosító orvosokkal együtt ma délután értekezletet tartott, amelyen ismertették a pénztárral folytatott tárgyalások eredményét. A pénztári orvosok kifejtették, hogy elvi aláspontjukból nem engedhetnek, ennek kivételére továbbra is fentartják a szolidaritást. Egyben örömmel konstatálják, hogy a főszövetség tárgyaló bizottsága által referált eredmény biztos reményt nyújt arra, hogy a pénztárral az egyezség mindkét fél megegyezésére rövid időn belül létre fog jönni.

— A zsinagógából. Csütörtökön délelőtt, az izraeliták legnagyobb ünnepén, yomkipurkor az aradi zsidótemplomban Löwy Rózsika aradi urileány magánénekét adta elő.

— Kigunyott tábornokok. Bécsből jelentik: A rendőrség ma több olyan képes levelezőlapot kobozott el, amelyek néhány, közös hadseregbeli tábornok karikatúráját ábrázolták. Különösen föl lehetett ismerni Rosenberg grófot, Beck bárót és Montecuccoli ellentengernagyot. A képeken az útleletek kirakata előtt a közönség jól mulatott, amíg a rendőrség gyorsan el nem kobozta azokat. Több lapot azonban az elkobzás előtt sikerült eladni.

— Csaló kényőradomány-gyűjtő. Ravasz szélhámos járja be napok óta Aradmegyét. Kényőradományokat gyűjt és engedélyirata Tolnamegye alispánjának pecsétjével van ellátva. Ez a pecsét hamis és oly ügyetlenül van hamisítva, hogy egy kis elővigyázatossággal rá lehet jönni. A pecsét körirata ugyanis ez: „Tolnamegye alispán hivatalából”. A szélhámosnak azonban szerencsése volt. A hatóságok nem jöttek rá a hamisításra, sőt a szentesi főkapitány eszékéig láttamozta. A csaló tegnap Mácsán járt, ahol a jegyzőnek feltűnt a furcsa körirat és telefonon érdeklődött Tolnamegyénél. Közben a szélhámos, aki megsejtett valamit, kerekét oldotta. Érdekes, hogy a csaló több mint 1000 koronát gyűjtött már össze.

— Földrengések a Délvidéken. Orsováról jelentik: Ma délután több másodpercig tartó földrengést éreztek az állami elemi iskolában. Megállapították, hogy földrengés volt, amely nyugatról kelet felé haladt. Nemetibogásban, Karánsebesen és Déván szintén erős mértékű földrengést tapasztaltak ma délután. A devai földrengés 4–5 másodpercig érezhető volt.

— A Kassa—Arad—Nagyvárad—Szegedi új vonal. Minden nagyobb vidéki város, így Arad is, régóta élénken érzi hátrányát a most is gyakorlatban levő vasúti politikának, amely a városok rovására az egész ország gazdasági életét Budapest felé centralizálja. Ez ellen a ma már viész és idekolatlan politika ellen a vidéki városok az utóbbi időben mind gyakrabban emelték szót, most pedig Nagyváradon a vasúti politika decentralizációja érdekében országos mozgalmat indítanak. Kurländer Ede dr. nagyvárad-i gazdasági tanácsos ugyanis indítványt terjesztett be a városi közgyűléshez, hogy Nagyvárad város polgármestere lépjen összeköttetésbe az ország keleti részének törvényhatóságai, kereskedelmi kamarái és gazdasági testületeivel, hogy egyöntetű mozgalmat indítsanak a városok gazdasági életére rendkívül fontos új vasútvonalak, illetve kedvezőbb vonatösszeköttetések létesítése iránt. Az új vasútvonalok létesítésének az volna a céljuk, hogy a vidéki nagyobb városokat közvetlenebbül kapcsolják be a világforgalomba, míg a tervezett Kassa—Arad—Nagyvárad—Szegedi vonal a városok gazdasági életére kiszámíthatatlan előnyöket jelentene, a vasútvonalal való összekapcsolás által.

— Gyilkos gyerekek. Bécsből jelentik: A külvárosban két éhes inasgyerek egy kenyérkibordó férfit megtámadott és a torkát késsel elmetstették. A nála lévő kenyeret elrabolták. A gyerekeket később elfogták.

— Halálozás. Az aradi kereskedelmi és ipari világnak gyásza van. Ma reggel 5 órakor 78 éves korában meghalt Bloch Henrik aradi papirkereskedő és nyomdatulajdonos. Bloch Henrik a régi szolid kereskedők sorába tartozott, skit üzletfelei nagyrabecsültek, mint korrekt üzletembert, ismerősei és barátai pedig jólelkű férfinak tartották mindig. Bloch Henrik részt vett minden nemesabb kereskedői és ipari mozgalomban. Feltségével, született Schuler Herminával zavartalan boldogságban élt 47 esztendőig. Halála kiterjedt, s őke 6 kereskedő családot döntött gyászba. E hónap 12-én délután 2 órakor temetik a Sárosi utca 1. számú gyászházból.

Özv. Kaudersz Simonné, szül. Steiner Karolina e hó 7-én, d. e. 11 órakor 68 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A széles körben ismert urnó elhalálozása mély részvétet keltett.

— Bizonyítványok a kolera-mentességről. Tudvalevő, hogy az osztrák kormány a napokban rendeletet adott ki, melylyel a Magyarorságról az osztrák állomásokra rendelt élelmiszerek, baromfiak és egyéb küldemények szállítását csak úgy engedik meg, ha azok mellé hatósági bizonyítvány van mellékelve arról, hogy a küldemény kolera-mentes helyről származik. E bizonyítványokat a rendőrhatalóság állítja ki s azokért eddig 2 korona kiállítás illetéket kellett fizetni és ugyanilyen összegű bélyeggel kellett ellátni. A kereskedelmi- és iparkamara szombaton táviratilag kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy haladéktalanul intézkedjék a bizonyítványok bélyeg- (s illetékmentes kiadása iránt s ma reggel a belügyminisztériumtól ilyen értelemben már távirati rendelkezés is érkezett a városhoz. A Kamara értesíti eanél fogva az érdekelt kereskedőket és szállítókat, hogy e származási bizonyítványokat a kapiányi hivatalnál a mai naptól kezdve díj- és bélyegmentesen kaphatják meg.

— A halálos gyógybor. Budapestről jelentik: A kaposvári ügyészségtől ma délelőtt távirat érkezett a budapesti rendőrfőkapitánysághoz, amelyben jelentették, hogy házkutatást tartottak a kőröshegyi patikában. Azon a palackon kívül, amelyben a mérgezett folyadék volt, még két felbontatlan, lepecsételt üveget találtak és valamennyit felküldték Felletár országos vegyészhez. A kaposvári ügyész személyesen folytatja a vizsgálatot a Zsalczy gyógyszerárban, mert most sem tartja kizártnak, hogy a sztrichnin Kőröshegyen került a Colaborba. Érdekes, hogy Radanovits Dániel, a gyógyborok gyártója a nyáron Fonyódon járt, felkereste a Balaton menti patikákat és minta palackokat küldözgetett nekik a borokból. Zsalczyknak főgyógytára van Balatonföldváron, ő is kapott a borból. Nincs kizárva, hogy ezek a minta-üvegek kerültek Kőröshegyre.

— Az ököritóiak pénze. Szatmárról jelentik, hogy Csaba Adorján főszolgabíró jelentést tett a belügyminiszternek az ököritói tüzvész károsultjai javára történt országos gyűjtés eredményéről. Mindössze 155.359 korona folyt be, amit a napokban fognak szétosztani.

— Hatvan milliós banksikkasztás. Párisból jelentik: Laurientben a Coradoes bankcég, egyike a legnagyobb francia cégeknek, megbukott. A bank összeomlása bűnös manipulációra vezetendő vissza. A cégfőnökök hatvan millió franknál nagyobb összeget sikkasztottak el. Főleg a középosztály tagjai vannak érdekelve a bukásban.

— **Tilokzatos gyilkosság.** Budapestről jelentik tudósítónk: Ma éjjel 1 óra tájban a Budapest és Erzsébetfalva közt közlekedő villamos kalauza a Hungária-ut és Mester-utca sarkán egy férfi holttestet talált. A mentők és a rendőrség azonnal kimentek a helyszínre. A mentők már csak a beállott halált konstatálhatták, míg a rendőri nyomozás megállapította, hogy az erzsébetfalvai apaosok egyik társukat ölték meg boszúból s annak a holtteste feküdt az utcán, valószínűleg már este kilenc óra óta. A hulla nyakán fojogatósi nyomot találtak, amely beszrappanozott zsinagtól eredt, zsebében pedig egy tolongó foghízi elbocsátó levelet, amely Mamulek József névre van kiállítva.

— **Inzultált táncosnő.** Budapestről jelentik: Ma reggel egy négy óra felé nagy ribillió támadt a Révay-utcában a *Casino de Paris* nevű mulató előtt. A változatosság okáért a mulató terne helyett az utcára tettek át a botrány színhelyét, amely azonban méltóan illeszkedik be a *Casino de Paris* botránykrónikájába. — Négy óra után pár perccel *Váradi Adél* táncosnő jött ki a mulató kapuján nagyobb társasággal. Alig haladtak pár lépést, amikor az *Erdélyi Borozó* előtt egy fiatalember szólította meg őket:

— Adél, szabad egy perere.

A táncosnő megállt, a többiek pedig tovább haladtak néhány lépést. Látták, hogy a férfi heves hangon tesz szemrehányást a táncosnőnek, aki durcásan felelt. Szó-szót követett, majd egyszerre egy pofon oszattant el a táncosnő arcán, aki erre a tiz körmével esett neki a fiatalembernek. A fiatalember a botját emelte a leányra, aki kétségbeesetten kezdett kiáltozni:

— Segítség, rabló! Letépi az ékszereimet.

A férfi a tenyerével igyekezett a leány száját befogni, de ez nem sikerült. Majd, hogy a nagyobb botránynak elejét vegye, menekülni próbált. Futni kezdett, de nyomában megmozdult az egész hajnali utca. Pincérek, kocsisok, újságkiadó, a mulató személyzete vették üldözőbe, a Molnár-utca sarkán megosipék és átadták a rendőrnek, aki bekísérte a VI. kerületi kapitányságra. Itt aztán nagy meglepetéssel konstatálták, hogy a botrány okozója nem más, mint *Schöna Jeremiás* volt államrendőrségi detektív, aki nemrég lépett ki a rendőrség szolgálatából. A rendőrség éjszakai osendháborítás miatt úgy a táncosnő, mint az ekszdetektív ellen megindította az eljárást.

— **Összenőtt ikertestvérpár.** *Karánsebesről* jelentik, hogy *Stefánia Nikolácz*, szül. *Susoi* Karolina jómódú földművesnő a karánsebesi járásban fekvő *Vár* községben a folyó hó 9. és 10. ike közti éjjelen egy leányikergyermekeket szült, akik mindkét köldöktájának megfelelőleg, több mint 3 ujjnyi szélességig a hasukon tölcsérformában egymással úgy vannak összenöve, hogy a jobb oldali a bal oldalán, míg a bal oldali kevésbé a jobb oldalán, illetve már félig a hátán, arcukkal egymással csaknem szemben fekszenek. Mindkettő és az anyjuk egészséges. Apjuk kétségbeesve az esemény fölött, Karánsebesre vitte ikergyermekeit egy ott lakó sógorához, a *Severiniána* kereskedő éeg főkönyvelőjéhez, odahívta *Weisz Lipót* dr. kir. törvényszéki orvost, mint járási és vármegyei tb. főorvost, hogy esetleg műtét útján válassza el egymástól a gyermekeket. Mivel azonban ez mindkettőnek életvesztése nélkül kivihetetlen, az orvos meglepődve vizsgálódta és megvizsgáltatta az apát azal, hogy anyjuk gondoskodják róluk, mert ha sikerülne a csodai kerpárt életben tartani, elvihetné azt az egész világba mutogatni, sőt ily uton meg is gazdagodhatnék; igyekezzék tehát a legérdekesebb természeti tümemények egyikének birtokosaként világhírré szert tenni.

— **A vasúti állomásfőnök megsértése.** Félmerült eset alkalmából elvi határozatban mondotta ki a magyar királyi hatásköri bíróság, hogy a vasúti állomásfőnök rendészeti hatáskörében az állami közigazgatásnak közege. Ha hivatalos eljárásában valaki őt sértő kifejezéssel illeti, kihágást követ el és az ügy elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

— **Megrontott kisleány.** *Temesvárról* jelentik: *K. R.* tizenhárom éves leánykát szüli, akik az aradmegyei *Kisjenőn* laknak, nagynénjéhez adták nevelésbe *Temesvárra*. Vasárnap, e hó kilencedikén este *Szentpáli István* huszonnyolc éves, dési születésű temesvári kőfaragósegéd részeg fejjel szerelmi ajánlatokkal kezdte ostromolni a tizenhárom éves leánykát. A leánya ijedten el akart menekülni, de a férfi megfogta és vadul ölelni, meg csókolni kezdte. A lány erre segítségért kiabált, de *Szentpáli* tenyerével betapasztotta száját, a védtelen lányt az udvar egy félreeső helyére hurcolta és ott állatias merényletet követett el ellene. A leánya másnap baját elpanaszolta nagynénjének, de a rendőrség még a feljelentés tétele előtt bizalmas uton értesült a dologról és megindította a nyomozást. Közben megérkezett a feljelentés is és a rendőrség *Szentpált* letartóztatta. Ma történt kihallgatása alkalmával eleinte tagadni próbált, de hosszas faggatás után bevallotta bűnét.

— **Vasutassztrájk Franciaországban.** Párisból jelentik, hogy a francia vasutasok ma reggel sztrájkba léptek és azóta majdnem az egész országban szünetel a forgalom.

— **Lapuak szept. 21-i számában** egy tréfás cikk jelent meg, az abban előidítottak által senkit a cikk érineteni nem kívánt és az ott egy diplomás urra vonatkozó állítások nem való tényeket felfednek, ilyenekről tudomásunk nincs, nem is lehet, hanem a cikk azokat személyekre való célzás és vonatkoztatás nélkül tartalmazta.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér **Vojtek és Weisznál.** 279

— **Perzsaszőnyeg raktáram** *Deák Ferenc* utca 40. sz. alatt megnyit. Tisztelettel *Schwarz Zsigmond.* 3698

Nyomatványok beszerezésénél kérjük forduljon **lapuak nyomdájához**, hol igen méltányos áron, csinos tiszta kivitelű nyomatványokat készítenk. Nyomdánk olyan modernül van berendezve, ahol bármily igényeket is ki tudunk elégíteni. Készítenk névjegyeket, levélpapírokat, borítékokat, számlákat, gyászjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomatványokat, könyveket, műveket a leggyorsabbal a legdíszesebbig. Kérjük szükséglet esetén hozzánk bizalommal fordulni.

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST, Szinye-Lipóci Salvator-forrásrészlet, Budapest, Rudóirák. 8.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Aradi törvényszéki jegyzőből** — táblai tanácsjegyző. *Szentkeresztly Zsigmond* báró, a nagyváradi tábla elnöke a nagyváradi táblához legközelebb tanácsjegyzővé nevezi ki *Oitrubay Dezsőt*, az aradi törvényszéki jegyzői kar szimpatikus, képzett tagját. *Tóth Béla* nagyváradi táblai tanácsjegyzőnek *Kisjenői járásbíróvá* történt kinevezése következtében kerül betöltésre az az állás, amelyre a táblaelnök *Oitrubayt* fogja kinevezni. *Szentkeresztly* ugyancsak kijelentette, hogy legutóbbi hivatalvizsgálata alkalmával az aradi törvényszék ügykezelését rendkívül kielégítőnek találta ezért a megürsedett tanácsjegyzői állást aradi törvényszéki jegyzővel óhajta betölteni. A táblaelnök választása *Oitrubayra* esett és felhívta, hogy adja be pályázatát az állás elnyeréséért.

§ **Akik Mangra Vazul** ellen tüntettek. Nagyszébenben még most sincs vége annak az afférnek, mely *Mangra Vazul* püspöki helynök, orsz. képviselő ottarózkodása alkalmából keletkezett. Tulvaló, hogy néhány évtől ifju

nagy tüntetést csapott *Mangra* ellen, mert a béres fejlődés hívének merete magát vallani. A „Nagyszébeni Újság” keményen megbélyegezte a tüntetőket, mire a nagyszébeni román ifjuság gyűlésre jött össze és azonosítva magát a tüntetőkkel, egy 15 tagú küldöttség útján provokálta *Orosz György* állami gimnáziumi tanárt, a cikk íróját. *Orosz* tanár csak a tüntetésben résztvevőkkel óhajtott szóba állani, mire azonnal jelentkezett a tizenöt román ifju, hogy verkedjék meg velük. A tanár nem állott kötélnök, arra hivatkozva, hogy a közérdek szempontjából csak jogos kritikát gyakorolt azok fölött, akik egy közisztelenben megdöszült, tekintélyes pári és országos képviselői hivatást betöltő ember: oly elítélendő módon inzultáltak. E magyarázatot a tizenöt ifju nem fogadta el és közösen aláírt nyilatkozatban, a *Gaz. Trans. uján* *Orosz* tanárt gyávának és gazembernek nyilvánították. *Orosz* tanár sajtópört indított az egész társaság ellen.

§ **A zombori petíció.** Az általános képviselőválasztásokon Zomborban *Konyovits Dávid* dr.-t választották meg munkapárti programmal a *Justh-párti Fernbach Péter* ellen 383 szótöbbséggel. A kisebbségi párt petícióval támadta meg a mandátumot, etetés, itatás és vesztegetés címén. Hibáztatták *Nikolits György* dr. választási elnököt is, aki szerintük 260 választót utasított vissza jogtalanul. A kérvényezők arra kérték a Kuria-t, hogy 715 fertőzött szavazat levonásával *Fernbachot* jelentsé ki megválasztott képviselőnek. A petíciót ma kezdte tárgyalni a Kuria első választási tanácsa. A kérvényezőket *Vincze Mór* dr. képviselte, a megtámadott képviselőt *Tetötleni Ármin* dr. védte. *Sebestyén* elnök felszólítására a kérvényezők képviselője tételesen ismertette a petíció anyagát. A tárgyalást holnap folytatják.

§ **Ujházy Andor** Amerikában. *Ujházy Andor*, az Aradi Hitelbank volt titkára, akit az aradi törvényszék a Szántó Izidorral együttesen elkövetett manipulációk miatt egy évi fogházbüntetésre ítélte, de a felsőbírószázi határozatig szabdlábra helyezett, tudvalóval megérkezett Magyarországra. Elrendelték körözését, de ennek nem volt eredménye. A rendőrség ma ártírt az ügyészhez, hogy *Ujházy* nem volt feltalálható és az a biztos meggyőződésének ad kifejezést, hogy a osaló titkár Amerikában tartózkodik.

§ **Az új polgári perrandtartás.** A képviselőház igazságügyi bizottsága ma folytatta a polgári perrandtartásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. A törvénytervezet a sommás és váltóperekkel egyaránt ezer koronában állapítja meg az ügyvédkényszer határát. Ezzel szemben a bizottság *Váradi Zsigmond* indítványára elfogadta a budapesti ügyvéti kamara beadványának azon javaslatát, hogy váltóperekben bármilyen összegű perknél meglegyen az ügyvédkényszer.

§ **Szegény ember szerencséje.** Szenzációnak is beválik az a pör, amelyet egy nagyváradi egyszerű cipészmeister, *Némethy László* vezet most, miután tizenkét ügyvédet is kipróbált már. Egy 62.000 márkát kitevő sorsjegynyeremény titokzatos eltűnéséről van szó. Két irástudatlan szegény ember egy nagy vagyontól esett el, eddig még ismeretlen ravaszágok folytán. *Kós Lajos* és *Szentmiklósi Péter* nagyváradi fuvarosok a vesztes emberek. Még az 1904. évben egy württembergi sorsjegyet vásároltak. Alig egy év múlva értesítést kaptak a stuttgarti *Mercur Hübnér & Co.* bankháztól, a sorsjegy kibocsátójától, hogy nyert a sorsjegy. Még pedig 62.000 márkát. Nagyon megörültek a szegény fuvarosok és hogy biztosan hozzájussanak a pénzükhöz, *Mezey Mihály* közjegyzőt bízták meg a 62.000 márka főtételével. Telt az idő s a pénzt csak nem kapták meg. Majd egy év múlva, 1906-ban azt adta hírül a közjegyző, hogy baj van, a stuttgarti bankár megszökött. *Szentmiklósiék* pört indítottak a közjegyző ellen, hogy miért hanyagolta el ügyüket. Mentek bíróságról-bíróságra, az igazságügyminiszterhez is folyamodtak, nem kaptak igazságot s az ügyvédek is egyenkint visszaadták a megbízást. Közben pedig — ez a legcsodálatosabb — az is kiderült, hogy nincs meg a sorsjegy sem. Elvesztett. Hol, kinek a kezén? — nem lehet tudni.

Amikor aztán így kikoptak mindenből a szerencsétlen nyerők, a velük egy udvarban lakó Némethy László cipész mestert kérték föl, hogy írjon valamire, mert ők még a nevüket sem tudják leírni. Némethy hozzátartott a munkához. Négy éve írogat fűző-fához, követeli az igazságot s főügyészől, vizsgálóbírótól, minisztertől mind csak azt a választ kapta, hogy az ügyet megvizsgálni nem áll módjukban. Közben az ügyészségen megfenyegették Némethyt, hogy rendőrkézzé adják, a miért mások ügyébe beavatkozott, mint valami zugpróbátor. Némethy fölhatalmazást mutatott s így kerülte ki a büntetést. Most azután a stuttgarti rendőrséghez fordult Némethy. A napokban már vissza is írt a stuttgarti rendőrség a nagyváradi rendőrkapitánysághoz, hogy hol követheték el és kik a osalást. E híre Kós és Szentmiklósi a stuttgarti rendőrség részére jutalmul 20.000 márkát ajánlottak föl. A bonyolult ügynek végül ma egy másik eseménye is akadt; az ügyben szereplő Mezey Mihály közjegyző, akire a sorjegyet bízták, ma rövid betegség után meghalt. Ilyen a szegény ember szerencséje.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. S. Amig hatóság útján, vagy személyesen nem győződünk meg róla, addig ilyesmit nem közölhetünk.

T. J. Hasonló szivességeket készséggel megteszünk előfizetőinknek.

Allah skara'ja. Kezdetleges stílus. Naiv feloldozás. Nem használhatjuk.

Bibic. A prózát a közlendők közé soroztuk. A vers nem jó.

KÖZZAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

A nagyikinda—aradi vasut.

— Atadták a forgalomnak. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 11.

A Nagyikinda—aradi helyiérdekű vasut nagyikinda—marospartii vonalrészének és lovrin—zsombolyai összekötő szárnyvonalának műtanrendőri bejárását a kereskedelemügyi miniszter e hó 17-ére rendelte el. A Nagyikinda—nyerői tizenhat kilométer hosszú szárnyvonalat tudvalevően már májusban átadták a forgalomnak. A most megnyitandó vonalrészek között a vasuthálózat fővonalából, Nagyikindától a Maros partjáig terjedő 48 kilométer hosszú vonalrész és a Lovrinból Zsombolyára vezető 23 kilométer hosszú összekötővonalat fogják forgalomba helyezni. A fővonalnak a Marospartjától Ujaradig menő 37 kilométer hosszú befejező része még nem készült el, de november hónap végére ennek a megnyitása is várható.

A fővonal Nagyikinda állomás északnyugati végéből ágazik el s északkeletre fordulva Állás irányában átvágja Torontálvármegye északkeleti termékeny síkságát. Érinti Nákfalva, Nagykőrös, Kisörs, Lovrin, Pészak és Perjámos községeket s egyelőre a perjámosi homoktölglyárnál épült Marospart állomásnál végződik. A lovrin—zsombolyai összekötő vonal Lovrinból délnek fordul és Bogáros, Csátad, továbbá Grabác községek mellett vezet el s a Máv. Zsombolya állomásába annak keleti végén fut be. A fővonalnak még építés alatt álló része Marospart állomásnál keleti irányba fordul, átmev Temes megyébe s a Maros folyóval körülbelül párhuzamosan haladva Nagyfalva, Szókesut, Munár, Németszentpéter, Fönlak, Ujvinga, Ujbodrog és Zádorlak községek érintése után a Máv. Ujarad—Kis-szentmiklósi állomásához csatlakozik.

Innét a helyiérdekű vasut vonatai a Máv. arad-temesvári vonalának Arad állomásig terjedő 70 kilométer hosszú vonalrészét peageként fogják használni. Marospart állomásról a Maros

folyó révéhez egy két kilométer hosszú vontatóvágány fut le, mely hivatva lesz a Maroson tutajokon lenesztatott tüzfát és deszkaszállítmányokat átvenni és vasuton továbbítani. Az egész vasuthálózat teljesen síkföldi jellegű vasut, melynek legnagyobb emelkedése három ezrelék. Osakis a Marospart és Zádorlak közötti dombos vidéken alkalmaztak öt ezrelék lejtést. Az új vonal az Arad és Nagyikinda közötti távolságot a Máv-nak arad—temesvár—nagyikindai irányával szemben 24 kilométerrel, tehát közel egynegyed részével megrövidíti.

— Uj gyár alakulása Békéscsabán. Békéscsabáról jelentik: Hubertus közt és szövöttáru gyár r. t. cég alatt 500 darabb 200 korona névértékű részvény kibocsátásával 100,000 korona a alapítókkal új szövőgyár alakul Békéscsabán. A részvények teljesen jegyezve vannak és az alakító gyűlést Békéscsabán okt. 16 án tartják meg. A gyár j. minőségű kötött és szövöttáru gyártását vette programjába. A gyár még e hónapban megkezdte működését 40-50 munkással.

— Fővárosi bankok fuziója. A Neue Freie Presse ma érkezett számában a következőket írja: Azok a tárgyalások, amelyek a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Agrár-bank közti érdekközöségre vonatkoznak, valószínűleg a két intézet fuziójában fognak végződni. Ha megvalósul a tárgyaló felek szándéka, akkor a Magyar Agrár- és Járadék-Bank likvidál és beolvad a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankba. Mindkét pénzintézetnek egyformán ügykörébe tartozik a jelzálog- és községi kölcsönzés, a fuzió által sokat takarítanak meg fizem- és egyéb költségeken. Pénzügyi körökben az hallik, hogy a fuzió akkép jönne létre, hogy a Magyar Agrár-bank részvényeseinek Kereskedelmi Bank részvényeket kínálnak cserekép, még pedig minden Agrár-bank részvényt 526 koronás árfolyamon számítva.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, okt. 11.

Az eső hátráltatja a most teljesítendő mezőgazdasági munkákat teljesítését, amelyekkel — a tengeri törést és a szántás-vetést illetőleg — az eddigi kedvező időjárás folytán sok helyen elkészültek.

A gabonaszület irányzata elgyengült.

A mai piacon elkelt:

1500—1600 mm. buza	9.40—9.70
100—150 mm. rozs	6.40—6.50
100—150 mm. zab	7.30—7.40
100—150 mm. árpa	6.40—6.50
400—500 mm. tengeri	4.10—4.30

Az árak ötven kilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 10

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínálát mérsékelt, vételkedv gyenge, 10 ezer mm. 5...10 fillérrel olcsóbb.

az árak 50 kilonként számítva:

	Dél sáv	2 órai sáv
Buza 1910. októberre	10.17—10.18	10.23—10.24
Buza 1911. áprillire	10.34—10.35	10.35—10.36
Rosza 1910. októberre	7.52—7.53	7.54—7.55
Zab 1910. októberre	7.78—7.79	7.77—7.78
Tengeri 1911. májusra	5.54—5.55	5.43—5.44
Rosza 1911. áprilisra	7.96—7.97	7.99—8.00
Zab 1911. áprillire	8.33—8.34	8.31—8.32

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Okt. 10. —

Magyar aranyjárdék 4%	111.50
Magyar koronajárdék 4%	91.80
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81.—
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyereségsorszegy kölcsön	229.—
Lisszab. és szegedi sorajegy kölcsön	155.—

Osztrák járadék papírba	93.10
Osztrák járadék ezüstbe	96.75
Osztrák járadék aranyban	115.50
Osztrák koronajárdék 4%	93.10
1860. évi osztrák államsorsjegy	170.—
Osztrák-magyar bankrészvény	18.65
Magyar hitelbank-részvény	85.25
Osztrák hitelintézeti részvény	670.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	787.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi marka	117.55
London vista	240.40
Paris vista	95.30
30 márkás arany	23.50

Felolós szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910 évi október hó 12-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Itt először:

A masamód.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Heitay Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gróf Rátóti	Keszler Ede.	Kalotaszegi	Kápolnvi J.
Adám Béla	Beregi S.	B. ja Irén	Zalay Margit.
Mák István	Heitay Jenő.	Krausz Klári	Harmath J.
Arthur	Vass Jenő.	Özv. Adámné	Pollinszék E.
Szekeres	Belly Lajos.	Zefirne	Benkőné
A direktor	Várnay Jenő	Berényi	A. tay Özén.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. okt. 12-én, szerda:

1. A bűvös kalap. Humoros. — 2. Egy kis gyermek hőstette. Dráma. — 3. Keleti képek. Látványosság. — 4. A gránátos. Humoros. — 5. Az ellen-ég. Dráma. — 6. Játék: apa. Humoros. — 7. Az erény győzelme. Dráma. — 8. Genuától Newyorkig. Látványos.

Előadások 6 órától kezdve.

NYILTTÉ.

Köszönetnyilvánítás.

Nem mulaszthatjuk el mindazoknak, kik felejthetetlen halottunk,

Hendi Ödön szül. Szojka Emma

f. é. október hó 9-én délután végbement végtisztességén oly kegyesek voltak számos megjelenésükkel, részvételükkel, mély fájdalomukat enyhíteni.

Végül mindazok, kik az elhunyt ravatalára koszort helyeztek, ezuton is fogadják hálás köszönetünket.

3830

Hendi Ödön és családja.

SZÉKELY-SELTERS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

idült gyomor bajok és az emésztő szervek hurutos bántalmainál nélkülözhetetlen. Az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár:
Kardos Miklós, telefon 647. Kapható:
Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Koesárd,
telefon 130. Éles Ármia, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Eärenfeld Ignác stb. cégeknel és minden jobb vendéglőben és kávéházban. 6785

Téli menetrend.

Érvényes 1910. október hó 1-től.

Arad-Budapest.					
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.
	I-III.	L. II.	I-III.	L. II.	
Arad	5-08	8-18	11-25	4-16	4-51
Sofronya	5-13		11-41		5-08
Kurtica	5-18	8-36	11-55	4-35	5-25
Lökösháza	5-23		12-10		5-44
Bánhidimajor	5-28		12-16		5-51
Országút	6-02				5-56
Kétegyháza	6-10	9-00	12-26	4-58	6-08
Ujkigyós	6-24	9-01	12-34	4-59	6-16
Békés-Csaba	6-35	9-19	12-59	5-17	6-27
Békés-Földvár	6-43	9-22	1-29	5-20	6-35
Mezőberény	6-56		1-42	5-31	6-48
Gyoma	7-07	9-41	1-54	5-39	6-59
Mezőtar	7-31	10-01	2-18	5-59	7-11
Pusztapó	8-02	10-29	2-53		7-42
Pusztatenyő	8-03	10-30	3-01		7-43
Szajol	8-27	10-44	3-22		7-47
Szolnok	8-52	11-00	3-47		8-02
Ujszász	9-10	11-12	4-03		8-20
Tápiógyörgye	9-44	11-35	4-38		8-54
Tápiószéle	9-20	11-19	4-15		8-30
Nagykátata	10-08		5-02		9-18
Tápiószecső	10-27		5-17		9-37
Tápiószék	10-51	12-09	5-43		9-61
Tápiószőlő	11-08		5-59		9-78
Tápiószőlő-Tápiószék	11-22	12-29	6-11		9-92
Mende	11-37		6-26		9-107
Gyömör	11-46		6-35		9-116
Maglód	11-53	12-47	6-42		9-123
Rákos	12-17		7-07		9-147
Köbánya fel. p. u.	12-23		7-13		9-153
Budapest k. p. u.	12-30	1-15	7-26		9-160

Budapest-Arad.					
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.
	I-III.	L. II.	I-III.	L. II.	
Budapest kpu.	11-25		8-00		12-20
Köbánya felső p. u.	11-31		8-10		12-30
Rákos	11-38		8-18		12-37
Maglód	12-02		8-44		1-14
Gyömör	12-22		8-52		1-22
Mende	12-37		9-00		1-31
Tápiószőlő-Tápiószék	12-52		9-11		1-45
Tápiószéle	1-01		9-21		1-51
Nagykátata	1-14		9-41	8-03	2-05
Tápiószék	1-29		9-58	8-16	2-23
Tápiógyörgye	2-01		10-09		2-58
Ujszász	2-18		10-24	8-33	3-10
Szolnok	2-56		10-29	8-34	3-12
Szajol	3-17	9-20	10-52	8-51	3-40
Pusztapó	3-31		11-09	8-58	4-07
Pusztatenyő	3-51		11-25	9-11	4-27
Mezőtar	4-07	10-02	11-37	9-19	4-41
Gyoma	4-56	10-03	11-48	9-27	4-55
Mezőberény	5-03	10-26	12-05	9-41	5-21
Békés-Földvár	5-21	10-32	12-20	9-53	5-34
Békés-Csaba	5-38	10-52	1-04	5-22	6-08
Kigyós	5-57		1-13	5-30	6-27
Kétegyháza	6-06	11-10	1-15	5-32	6-36
Országút	6-36	11-12	2-05	5-53	7-06
Bánhidimajor	6-49		2-17		7-19
Lökösháza	7-03	11-29	2-29	6-11	7-31
Kurtica	7-14	11-30	2-34	6-12	7-42
Sofronya	7-02		7-12		8-26
Arad	7-17		7-17		8-31
Arad	7-25		7-25		8-39
Arad	7-41	11-54	8-05	6-36	8-47
Arad	7-52		8-15		8-58
Arad	8-07	12-12	8-29	6-54	9-06

Arad-Tövis.					
Állomások	Gyv.		Szv.		Tvsz.
	I-III.	L. II.	I-III.	L. II.	
Arad ind.	12-21	2-14	4-04		6-32
Glogovác		2-26	4-15		6-43
Csicsér		2-37	4-24		6-52
Györök Méné		2-49	4-37		7-05
Ó-Paulis		2-55			
Paulis		3-02	4-48		7-17
Baraczk		3-07	4-53		7-22
M. Radna	12-55	3-15	5-01	7-41	7-29
Milova-O.	12-55	3-25	5-09		7-34
Konop		3-38	5-24		7-46
Berzova		3-49	5-40		7-56
Soborsin		4-06	6-08	8-13	8-12
Zam	1-50	4-48	6-55	8-13	8-55
M. Radna (i.)	3-09	9-02	10-15	11-21	9-20
Piski (i.)	3-16	9-17	10-30	11-36	9-27
Szászváros	3-35	9-28	10-41	11-47	9-36
Alvincz (i.)	4-06	10-37	11-50	12-56	10-05
Gy-fehérv. (i.)	4-27	10-58	12-11	1-01	10-26
Tövis (i.)	4-51	11-31	12-44	1-10	10-50

Tövis-Arad.					
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.
	I-III.	L. II.	I-III.	L. II.	
Tövis ind.	8-19	3-55	10-57	2-00	8-51
Gy-fehérv. (i.)	8-28	4-04	11-19	2-25	9-01
Alvincz (i.)	8-37	4-13	11-21	2-30	9-11
Szászváros	8-46	4-22	11-32	2-44	9-21
Piski (i.)	8-55	4-31	11-42	2-48	9-31
Déva	9-04	4-40	11-53	2-52	9-41
M. Radna (i.)	9-13	4-49	12-03	3-06	9-51
Zam	9-22	4-58	12-13	3-10	10-01
Soborsin	9-31	5-07	12-23	3-14	10-11
Berzova	9-40	5-16	12-33	3-18	10-21
Konop	9-49	5-25	12-43	3-22	10-31
Milova-O.	9-58	5-34	12-53	3-26	10-41
M. Radna (i.)	10-07	5-43	1-03	3-30	10-51
Baraczk	10-16	5-52	1-13	3-34	11-01
Paulis	10-25	6-01	1-23	3-38	11-11
Ó-Paulis	10-34	6-10	1-33	3-42	11-21
Györök Méné	10-43	6-19	1-43	3-46	11-31
Csicsér	10-52	6-28	1-53	3-50	11-41
Glogovác	11-01	6-37	2-03	3-54	11-51
Arad	11-10	6-46	2-13	3-58	12-01

Arad-Temesvár-Józsefváros.				
Állomások	Szv.		Gyv.	
	I-III.	L. II.	I-III.	L. II.
Arad	6-15	12-17	4-48	7-09
Uj-Arad	6-25	12-28	5-04	7-20
Németh-Ságh	6-42	12-44	5-27	7-33
Vinga	6-55	12-58	5-42	7-46
Orczyfalva	7-06	1-07	6-08	8-00
Merczfalva	7-16	1-17	6-28	8-10
Szt. András	7-27	1-28	6-48	8-20
Temesvár-Jv.	7-44	1-45	7-11	8-31

Temesvár-Józsefváros-Arad.				
Állomások	Szv.		Gyv.	
	I-III.	L. II.	I-III.	L. II.
Temesvár-Jv.	6-00	8-45	2-24	9-28
Szt. András	6-20	9-09	2-42	9-56
Merczfalva	6-38	9-27	2-56	10-10
Orczyfalva	6-44	9-42	3-06	10-16
Vinga	6-56	10-05	3-17	10-28
Németh-Ságh	7-11	10-23	3-30	10-41
Uj-Arad	7-28	10-47	3-47	10-58
Arad	7-38	11-00	3-56	11-08

(Utánnomás nem díjazatik.)

Alkalmi vésztelők és eladások
Ékszerárnyakban
 Arany és ezüstmunkák, Arad legújabb ékszerárnyakban.
Deutsch Izidor
 Ors és ékszerész
 Welter lanes-nica, Minorita-palota.
Zalogszolgák
 Arany és ezüstmunkák, gyémánt és Brillant munkák a legmagasabb árban megvételre készítenek. Arad legújabb ékszerárnyakban.
 TELEFON 433.

Egy ügyes Kifutófiú azonnal felvételik.

Kérje csak a valódi
Kaisér Borax
 Kiváló toleott szert.
 A bört puhára, főként az egyéb ellenállóknak teszi a kellemetlen időkúra elon. Csak a valódi 16, 80 és 75 filleres dobozokban. Valódi Kaiser Borax-Magnum 50 fill. Tolcsarapann 60 fill. **GOTTLIEB VOITH Wien III/V**
 Kapható: Vojtek és Weiser, Fischer Fechterek, Durr Kocsárd és Schäffer Bonyházinál.

DR. HALÁSZ-TELÉ
„Sanitol”
 száj- és fogpoló szerek.
 A fertőzőbetegek ellen ideális védelmet nyújt, a száj és torok nyálkahártya, valamint a fogak epitelium ellenálló képességét, kitűnően erősíti. A fogakban lévő elhaltan összedőlő hasonló szövetek elpusztítását, a száj, torok és nyelv mindegyikét betegségeinek, mint plégerek, sekorsorosan bevált új szerkezetű fogkezelő szerek. Kaphatók használati utasítással: Vojtek és Weiser fogkezelő szerekben. Nagy áruvagy számv. 2 K. Kis áruv. 120. Fogpor 1 K. Kezítés 2 K. Je fogkezelők 140 K.

Angol, francia, német, olasz nyelvű alapos és legújabb módszer szerinti oktatást nyújt kezdők és haladóknak házon és házon kívül.
Kosztolányi Imréné,
 Szabadságtér 13. sz. l. em. 14. ajtó.

TOLETTA
 Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbban ajánlva.
 Kifejezetten ajánljuk, hogy a családok minden tagjának legyen OLLA-ja otthon. Az OLLA a legújabb és legkorszerűbb gyógyszer, amely a legmagasabb minőségű és legújabb technológiával készült. Az OLLA a legújabb és legkorszerűbb gyógyszer, amely a legmagasabb minőségű és legújabb technológiával készült.

AFRÓ HIRDETÉSEK

A kinek

ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
fűszerezőre,
könyvelőre,
segédre,
lapánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vincsellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
hási- vagy
irodaszolgára,
pénzeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birokat,
házat,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bori,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizt-
osabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

ezis hirdetés

rovatát használja.

„Vagyont szerzünk“

jeligére levél van.

Egy intelligens ur nő,

orvos özvegye, polg. isk. tanítónő,
Aradon ur családnál mint társal-
kodónő vagy tanítónő óhajtana
állást elnyerni. A németben per-
fekt. Címe a kiadóhivatalban. 3828

Uj üzlet.

Textilgyári kántin, vendéglő no-
vember 1-től kiadó. — Bővebbet
Neuman Testvérek irodájában. 3829

Keresek

felvigyázói állást vagy pedig iro-
dai szolgálatot. Címem: Tököly
Imre-utca 8. szám. 3832

Aki a Révai Nagy Lexikont

megvenni óhajtja, attól átveszem
a már elavult Pallas Lexikont. A
Révai Lexikont részletfizetésre is
szállítom. — Veszek legmagasabb
árban egész könyvtárakat és hang-
jegyeket, 90,000 kötetes kölcsön-
könyvtár és 30,000 kötetes zenemű-
kölcsönző intézet. üzleti könyvek
gyári raktára. Kerpel Izso könyv-
és papirkereskedése, Aradon. 525

Ímzési munkák

fehér és színesben legfinomabb ki-
vitelben, mérsékelt árban elfogad-
tatnak Szent Pál-utca 9. alatt az
udvarban jobbra. 3745

Perfekt könyvelő,

ki irógépen levelez, keres esteli
foglalkozást, szíves megkeresések
„Gyors és pontos“ jellegével a ki-
adóhivatalba kéretnek.

Migányos ház

megvételre kerestetik a vasut kö-
zelében. Ajánlatokat a kiadóba ké-
rek „Vasut“ jellegére. 3831

Kiadó

egy kétszobás lakás november el-
sejére. Cim Deák Ferenc-utca 30.
3817

Női irodatiszt

több évi gyakorlattal alkalmazást
nyer. Feszler Károly Muszka-Ma-
gyarad. 3820

Nevelőnőt keres

ur családnál. A nevelőnőnek egy
első elemi osztályos fiút a
vizsgára elő kell készítenie,
Zongorát vagy francia nyel-
vet tudók előnyben részesül-
nek. — Ajánlatok „Nevelőnő“
címen a kiadóhivatalba kü-
ldendők.

Bérte veszek

zongorát, esetleg Pianinót.
Ajánlatokat a kiadóhivatalba „zon-
gora“ jellegével. 3827

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahü-
velyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb.
K. 240. Egyedül kapható Ingusz I.
és Fia könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Andrassy-tér 16. és
Weitzer János-utca. 1651

Jókarban levő

női ruhák jutányos áron eladók
Kápolna-utca 4. sz. alatt.

Oszi Divat Album

utcai, házi toilette, costum, blous
és alj, valamint gyermekdivat al-
bum. Összesen 900 divatképet tar-
talmaz a vaskos 70 oldalas
könyv, ára 250. Kapható Ingusz I.
és Fia könyv-, zenemű- és papir-
kereskedésében Arad, Andrassy-
tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Csemege szőlő

legfinomabb zamatu, kicsinyben 64
fillér, nagyban 60 fillér kilogram-
monkénti árban ajánl: Hámory-
gazdaság Arad, Deák Ferenc-utca
8. szám. 3773

Keresünk

szerkesztőségünk részére értelmes
kifutó-legényt, jelentkezni lehet a
kiadóhivatalban.

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva
vagy anélkül olcsón kaphatók. Vi-
szont elárúsítók kedvezményben
részesülnek. Geiszel jármű- és fa-
árugyár Miksa-utca 2-3. 2505

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

Női kalap salon!

Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség szíves figyelmét
felhívni most érkezett

legujabb divatu bécsi és párisi modell kalapjaimra.

A legszebb kalapok a legolcsóbb
árban csakis nálam kaphatók.

Gyászkalapok állandóan raktáron.

Kiváló tisztelettel 3785

Grünblatt Antónia

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 11.

Glück huscsarnokkal egy házban.

Telefon sz. 789. — Telefon sz. 789.

Lakás tisztítási vállalat

Elvállalok parkettás lakások tisztí-
tását és tisztántartását. Ablak,
csillár és kilincsek tisztítását. Pél-
ablakok felrakását. Szőnyegek és
butorok porszívógéppel való tisztí-
tását, irodák, cukrászdák és ká-
véházak tisztántartását. Tüzelő-
anyagok lakásba való szállítását.
Vidéki munkák gyorsan és ponto-
san eszközöltetnek. 3861

Maradok kiváló tisztelettel

Lovas Károly,

lakás és ablak tisztítási vállalkozó

Mihály-utca 86b. (Saját ház)

Uj Internátus Lippán.

A t. érdekelt szülők értesítettnek, hogy az 1910—11-iki
iskolai tanévre a modern követelményeknek minden tekintet-
ben megfelelő fiú-nevelőintézet nyílik Lippán, a mely felett a
főfelügyeletet a helybeli középiskolák igazgatója, míg a tanul-
mányi felügyeletet a tanári testület 1—1 tagja gyakorolja;
egészségi szempontból pedig a városi főorvos felügyelete
alatt áll. 3046

Helyszűke miatt az első évben csak **korlátolt szám-
ban** vétetnek fel felsőkereskedelmi-, polgári- és elemi-iskolai
növények **igen mérsékelt díj** mellett.

Prospektussal készséggel szolgál

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin
használatával, nem
piszkít, nem ragadós,
kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással
együtt **70 fillér.** 421

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen el-
mulik ha az
izzadó ré-
szerek „Peppo“-val eceteljük. A mirigyeket kiszá-
ritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtala-
nitja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon
és teljesen „Phenolsav“-val
eszközölhető. A butorokat nem
rontja, a poloskának még a pe-
téit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül
egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású
szerrel minden oly helyről, ahol
a hajnövesz alkalmatlan, mint az
arc, nyak, kezek, azt egy pár
perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara
utasítással együtt **1 korona.**

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a
„NITER“. A világ legjobb preser-
vativa. — 6 darab egy eredeti do-
bozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD,
Andrassy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben. —